

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI  
PEDAGOGICKÁ FAKULTA  
Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce  
Eliška Dopitová

Motivace k dobrovolnictví v organizaci Junák – český skaut, z. s.

Olomouc 2023

vedoucí práce Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v seznamu zdrojů veškerou použitou literaturu a další zdroje.

V Olomouci dne 18. 4. 2023

Ráda bych poděkovala Mgr. Pavle Vyhnákové, Ph.D., za její odborné vedení, cenné rady a trpělivost při naší spolupráci. Dále mé díky patří všem mým respondentům, kteří byli ochotni se zamyslet nad danou problematikou a poskytnout mi odpovědi na mé otázky.

# Obsah

Úvod .....	5
1 Skauting.....	6
1.1 Historie skautingu .....	6
1.2 Skauting dnes .....	7
1.3 Skautské vzdělávání.....	10
2 Motivace.....	12
2.1 Základní pojmy .....	12
2.2 Různé teorie motivace .....	14
3 Vývojové období adolescence a mladší dospělost .....	16
3.1 Adolescence .....	16
3.2 Mladší dospělost .....	17
4 Dobrovolnictví .....	19
4.1 Vymezení dobrovolnictví .....	19
4.2 Mentoring.....	20
4.3 Motivace k dobrovolnictví.....	21
5 Výzkumné šetření.....	23
5.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky.....	23
5.2 Metody sběru a analýzy dat .....	23
5.3 Soubor respondentů .....	24
5.4 Analýza získaných údajů .....	27
5.4.1 Kategorie Propojení skautského, osobního a pracovního života.....	28
5.4.2 Kategorie Aktivita ve skautu .....	31
5.4.3 Kategorie Motivace .....	34
5.4.4 Kategorie Úskalí.....	37
5.5 Shrnutí výsledků výzkumného šetření .....	39
Závěr.....	42
Zdroje .....	44
Seznam zkratek.....	48
Seznam obrázků.....	49
Seznam tabulek.....	50
Seznam příloh.....	51

## Úvod

S nástupem na vysokou školu mě čekalo seznamování se s novými lidmi. Ocitla jsem se v nové sociální skupině a v rámci poznávání se jsme hovořili o našich zálibách a koníčcích. Někteří vrstevníci moc nechápali, proč se věnuji skautské činnosti bez finanční odměny, když místo toho můžu například chodit na brigádu. Tak vznikl nápad na tuto práci. Ve skautu jsem vyrostla a všechno s tím spojené je pro mě automatické. Na základě dotazů z mého okolí jsem se začala sama zamýšlet nad tím, proč to vlastně dělám, co mě k dobrovolnické činnosti vlastně vede.

Hlavním cílem mé práce, který bude naplněn prostřednictvím výzkumného šetření, je objasnit a analyzovat, čím a jakým způsobem jsou mladiství ve věku 15–25 let motivováni pro dobrovolnickou činnost, konkrétně k práci vedoucího ve organizaci Junák – český skaut, z. s.

Dílčí cíle práce v teoretické rovině jsou následující: popsat skautskou organizaci, její hlavní myšlenky a cíle, vysvětlit fungování skautského oddílu a jeho družin a samotnou činnost vedoucího, charakterizovat motivaci a objasnit motivaci k dobrovolnictví a popsat typické znaky vybrané věkové kategorie (15–25 let) včetně těch, které mohou mít pozitivní či negativní význam pro práci vedoucího ve skautu.

Teoretickou část rozdělím na čtyři kapitoly. První kapitola s názvem Skauting nás seznámí s touto organizací obecně. Zaměřím se na historii, která výrazně ovlivnila současnost organizace, a popíšu, jaké možnosti nabízí skautské vzdělávání, které zároveň představuje významný motivační prvek pro mladé vedoucí. V druhé kapitole představím motivaci z úhlu pohledu psychologie a vysvětlím vybrané teorie motivace. Třetí kapitola se bude věnovat vývojovým obdobím adolescence a mladší dospělosti a jejich specifickým charakteristikám, a to proto, že většina skautských vedoucích se nachází právě v tomto období. Jelikož chod celé organizace je založen na principu dobrovolnictví, zaměří se na toto téma čtvrtá kapitola. Kromě pár výjimek z vedení organizace jsou její členové dobrovolníci, kteří za svoji činnost neočekávají finanční odměnu.

V rámci praktické části provedu kvalitativní výzkum na vzorku vybraných respondentů. S vedoucími uskutečním rozhovory, které vyhodnotím metodou otevřeného kódování a na základě toho poté popíšu motivační prvky, které jsou pro skautské vedoucí důležité v jejich činnosti, a problémy, se kterými se potýkají.

# 1 Skauting

Jak již název napovídá, naše práce se bude zabývat skautskou organizací a jejími dobrovolníky. Proto je hned první kapitola věnována této organizaci. Vysvětlíme zde, jak vlastně celé uskupení funguje a co to znamená být skautský vedoucí.

Junák – český skaut, z. s., je organizace zaměřená na všestranný rozvoj dětí i dospělých s dlouholetou tradicí. Pyšní se více než 75 000 členy. Zároveň se jedná o dobrovolnickou organizaci. Skautští vedoucí si tedy za svoji činnost nenárokují žádnou peněžní odměnu.

## 1.1 Historie skautingu

Za zakladatele celosvětového skautingu je označován britský armádní důstojník Robert Baden-Powell. K práci s mládeží se inspiroval na jedné ze svých vojenských výprav v Africe. Během obrany pevnosti Mafeking zaukoloval 18leté chlapce, kteří pracovali hlavně jako „poslíčci“, ale důstojníkovi se osvědčili a zaujala ho jejich zodpovědnost a snaha nezklamat jeho důvěru. V roce 1907 na ostrově Brownsea Baden-Powell naplánoval týdenní tábor pro dvacet chlapců. Táborový experiment měl obrovský úspěch a je považován za zrod skautingu. V lednu 1908 vydal svoji knihu *Scouting for Boys*, která měla být příručkou pro chlapce a ukázat jim skauting jako hru, při které se naučí nejen stopovat a rozdělovat oheň. Skauting se začal postupně šířit po celém světě a v roce 1911 se díky Antonínu Benjaminu Svojsíkovi dostal i do českých zemí. V roce 1910 Robertova sestra Agnes založila dívčí skauting, se kterým jí pomáhala i jeho žena Olave. Rychlý rozjezd skautingu byl lehce zpomalen příchodem první světové války, avšak ani ta skauty nezastavila a začali si vytvářet vlastní symboliku. Druhá světová válka měla na skauting poněkud razantnější dopady. V roce 1940 došlo k prvnímu zakázání činnosti Junáka. (Šantora, 2012) Po válce v květnu 1945 dochází k obnovení organizace, avšak to nemá příliš dlouhého trvání a Junák je po pěti letech opět zakázán. V roce 1968 přichází druhé obnovení organizace, ale to trvá pouhé dva roky. Roku 1970 je skautská organizace již potřetí rozpuštěna a tentokrát zákaz trval dlouhých devatenáct let. Po sametové revoluci 1989 je skautská činnost finálně obnovena a pokračuje plynule až do současnosti. Organizaci tak nic nebrání v dalším rozvoji a rozrůstání. (*Historie skautingu* [online], 2023)

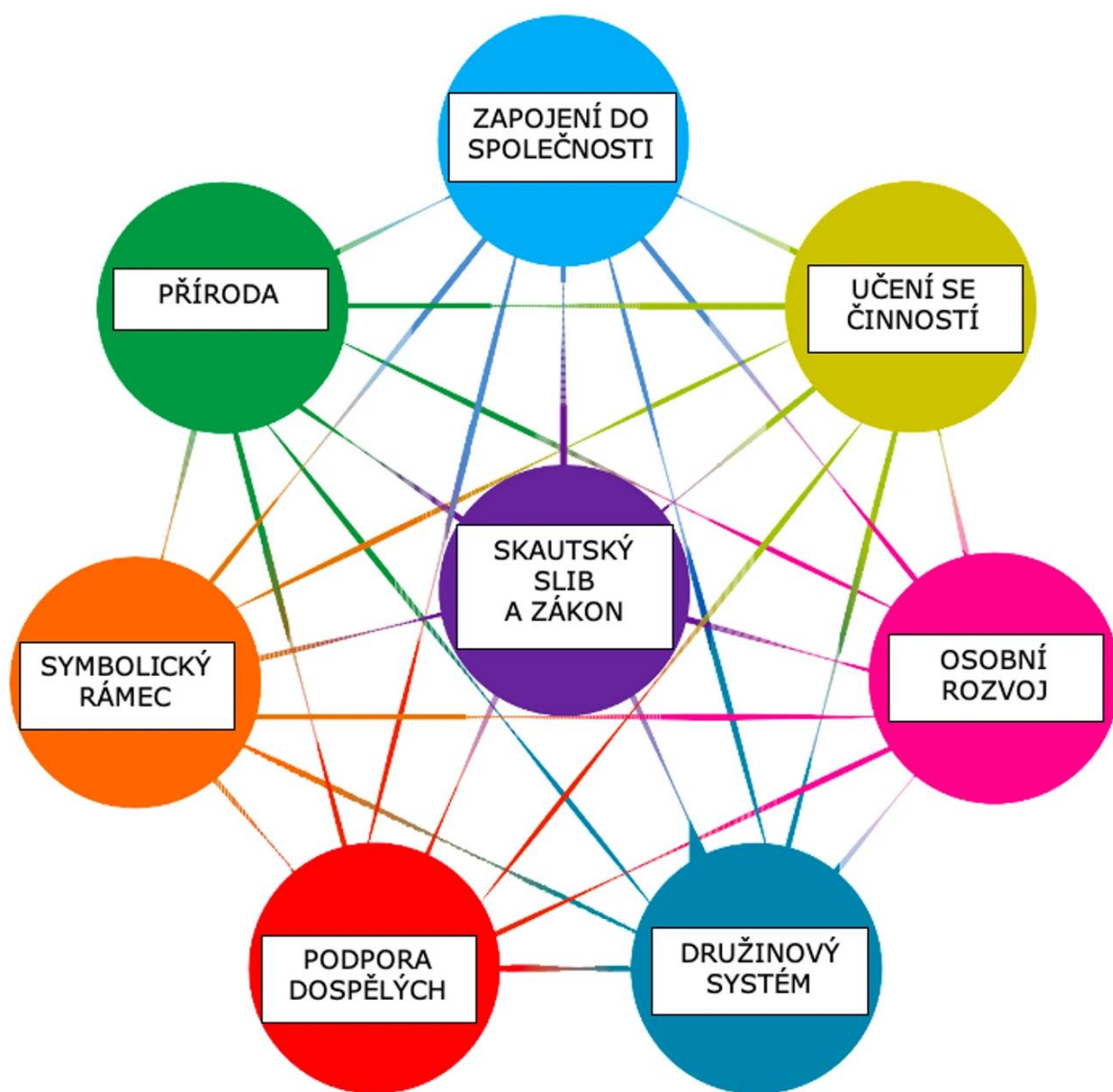
Žádný ze zákazů skautské činnosti však nedonutil všechny členy organizace s činností přestat. Mnoho odvážlivců dále bránilo skautské myšlenky například v rámci ilegálního odboje a spousta z nich za to bohužel zaplatila životem.

## 1.2 Skauting dnes

Záměrem skautingu je všestranný rozvoj nejen dětí. Vedoucí vytvářejí propracované programy a hry, u kterých se děti vždy něco naučí, ať už se jedná o rozvoj spolupráce či o dovednost rozdělení ohně. Skauting vede své členy k hodnotám jako je sebedůvěra, samostatnost, férovost, získají díky němu i přátele na celý život a nespočet zážitků. (*Proč se stát skautem* [online], 2023)

Skautský program je rozmanitý a je vytvářen dětem přímo na míru. Respektuje jejich individualitu, je uzpůsoben jejich věku a vlastním potřebám. V rámci družiny i oddílu se potkávají lidé s různými schopnostmi, dovednostmi a navzájem se ovlivňují a učí novým věcem. Skauting využívá vlastní specifickou skautskou výchovnou metodu (*Skautská výchovná metoda* [online], 2023), která se skládá z osmi vzájemně propojených bodů.

1. **Skautský slib a zákon** se zaměřují na sebevýchovu. Složením tohoto slibu a dodržováním skautských zákonů se skauti dobrovolně zavazují k hodnotám komunity a snaží se žít podle skautských principů.
2. **Učení se zkušeností** je založeno na předpokladu, že jedinec se nejlépe naučí to, co si sám přímo vyzkouší a prožije. Tímto způsobem si nejlépe osvojí dovednosti i postoje.
3. **Družina** představuje přirozenou skupinu vrstevníků, v rámci níž se jedinec rozvíjí nejen po sociální stránce. Družina poskytuje jedinci zázemí a motivuje ho být lepším ve prospěch celku.
4. **Symbolický rámec** vychází z předpokladu, že je potřeba děti zaujmout, aby je program bavil, byl účinný a zprostředkoval jim tak co nejvíce zkušeností. Skauting tedy využívá atraktivní příběhy a vzory pro danou družinu a přibližuje jim pomocí nich skautské hodnoty. Skauting tak využívá metodu učení hrou, což je pro děti nejpřirozenější činnost.
5. **Příroda** je považována za nejpřirozenější výchovné prostředí a zároveň se skauti učí ji ochraňovat.
6. **Program osobního růstu** se snaží rozvíjet každého člena s ohledem na jeho individualitu. Klade důraz na vnitřní motivaci, která je dále rozvíjena.
7. **Dospělí průvodci** provádí mladého člověka jeho životní cestou s ohledem na výše zmiňovanou individualitu a podporují jeho vnitřní motivaci.
8. **Zapojení do společnosti** má za cíl naučit skauty být právoplatnými a odpovědnými členy své místní komunity nebo i společenství na mezinárodní úrovni. Tento prvek byl do Stanov českého hnutí přidán teprve v září 2022. (*Skautská výchovná metoda* [online], 2023)



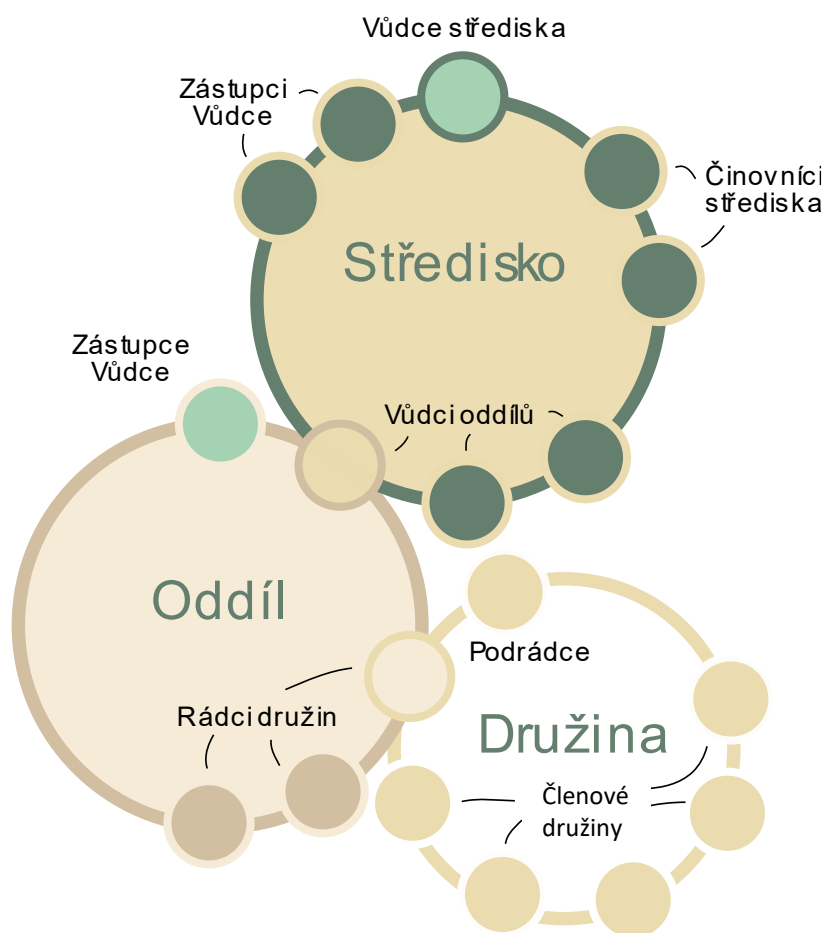
Obr. 1. Skautská výchovná metoda (*Skautská výchovná metoda* [online], 2023)

Uspořádání organizace a strukturu jejího vedení bych velmi zjednodušeně přirovnala k politickému systému České republiky. V drtivé většině případů na vedoucích pozicích stojí lidé, kteří si prošli skautskou výchovou a oddíly, prožili skautskou praxi a ví, jak nejlépe oddílům pomoci. V čele celé skautské organizace je starosta – Josef Výprachtický. „*Starosta stojí v čele výkonné rady Junáka – českého skauta. A protože výkonná rada je vlastně jakýsi tým „ministrů“ skautské organizace, dá se starosta prohlásit za předsedu skautské vlády. Vedle toho je ale i statutárním orgánem Junáka – českého skauta a má tedy pravomoc uzavírat jménem Junáka – českého skauta smlouvy i jiné právní úkony.*“ (Josef Výprachtický [online], 2023) Výkonnou radu tvoří místostarosta, náčelník a místonáčelník. Všechny tyto pozice jsou



obsazeny dvěma zástupci – ženou i mužem, kteří představují zástupce skautek i skautů. (*Vedení organizace* [online], 2023)

Dalšími řídicími orgány jsou pak střediska v jednotlivých městech. Dle velikosti města v něm působí jedno či více středisek. Každé středisko vede jeho vedoucí spolu se svým zástupcem a střediskovou radou. Úkolem vedoucího střediska je efektivně řídit středisko a dohlížet na to, aby správně plnilo všechny své funkce a zákonem dané povinnosti. Zástupce vedoucího mu pomáhá plnit všechny tyto úkoly nejen v době jeho nepřítomnosti. Rada se skládá z vedoucích oddílů, jejich zástupců a případně i z dalších členů, kteří byli do rady zvoleni střediskovým sněmem. Náplní jejich činnosti je podílet se na kolektivním rozhodování o středisku. Střediskovou radu pak smí navštívit jakýkoliv člen střediska, avšak nemá hlasovací právo. Podobně pak vypadá i oddílová rada. V čele stojí vedoucí oddílu se svými zástupci (jedním až dvěma) a vedle nich se na chodu oddílu podílejí další oddíloví vedoucí a rádcové. Úkolem vedoucího oddílu je „vést a vychovávat členy oddílu k naplňování poslání Junáka – českého skauta, v duchu skautského slibu a zákona, a dle skautské výchovné metody“. (*Organizační řád* [online], 2022; *Přehled a vlastnosti funkcí* [online], 2017)



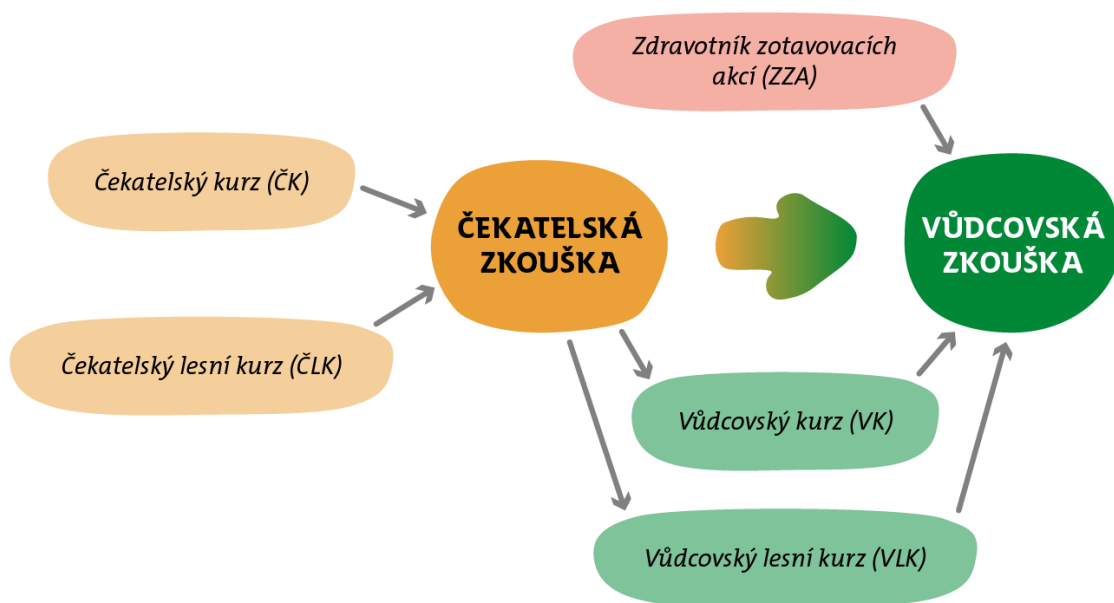
Obr. 2. Družinový systém junáka (*Družinový systém junáka* [online], 2019)

V některých oddílech se používá **rádčovský systém**, s jehož myšlenkou původně přišel již zakladatel Robert Baden-Powell. Základním principem tohoto systému bylo vybrat jedno dítě z družiny, které se stane rádcem a bude vlastně takovým pojítkem mezi družinou a vedoucím. Rádce je vrstevník družiny, tedy by družině měl být blíží než dospělý průvodce. Tento systém je však v některých oddílech kritizován, kvůli nadřazení jednoho dítěte z družiny nad ostatní. Častokrát se setkáváme s obavou, že jedinec pak bude vyřazen z kolektivu. Proto si některé oddíly trochu upravily původní rádčovský systém a jako rádce užívají členy nejstarší družiny v oddíle (tedy skauty ve věku 13–15 let). V tom případě družinu vede rádce, který jí je věkově blízko, jedná se o jejich vrstevníka a na rádce dohlíží vedoucí družiny, který je starší 18 let a může tak převzít právní odpovědnost. Zároveň zastupuje roli poradce pro rádce, například společně vytváří plán činnosti. Stále se ale rádčovský systém používá velmi individuálně, dle potřeb daného oddílu.

### 1.3 Skautské vzdělávání

Skautská organizace má propracovaný systém vzdělávacích kurzů, které na sebe mohou a nemusí navazovat. Obecně je lze rozlišit na kvalifikační (připravují skauty na vykonávání důležitých funkcí) a nekvalifikační (slouží jako zdroj inspirace, motivace a celkově k osobnímu rozvoji). Obzvláště pro věkovou kategorii, na kterou se tato práce zaměřuje, jsou skautské kurzy klíčové.

Úplně prvním kurzem, který může mladý skaut absolvovat je rádčovský kurz. Jedná se o nepovinný kurz a jak z názvu vyplývá, je určen pro mladé rádce. Měli by se zde naučit, jak plánovat (akce, schůzky, ...), jak pracovat s dětmi, základy skautské výchovné metody a spoustu dalšího, co jim pomůže při začátku s družinou a s jejich novou rolí rádce. Takovým základním stavebním kamenem skautského vzdělávání je čekatelská zkouška. Čekatelský kurz navazuje na rádčovský kurz. Vyšším stupněm vzdělávání je vůdcovská zkouška. Aby skaut mohl splnit vůdcovskou zkoušku, musí nejprve absolvovat čekatelský kurz a kurz zdravotníka zotavovacích akcí. Vůdcovská zkouška je zároveň povinná pro vykonávání spousty funkcí (například vedoucí tábora, vedoucí oddílu a jeho zástupce a další vyšší pozice). Dalším navazujícím kurzem je střediskové minimum, které představuje povinnou kvalifikaci pro vedoucí střediska. Vedení střediska je dosti specifická úloha a tento kurz slouží především pro sdílení praktických rad, jak tuto funkci zvládnout snáze. (*Typické vzdělávací dráhy* [online]. 2022)



Obr. 3. Typické vzdělávací dráhy (*Typické vzdělávací dráhy* [online], 2022)

Spousta skautských středisek svým členům na kurzy přispívá nebo je dokonce platí celé. Snaží se tak své členy motivovat k seberozvoji a vzdělávání. V dnešní době se již můžeme setkat s velmi pestrá nabídkou skautských kurzů. Jednotlivé kurzy se také mohou lišit svojí délkou, avšak musí dosáhnout daného minimálního počtu hodin. Nejtypičtější formou kurzů bývají dva víkendy během jara a na ně navazující letní běh, který může trvat i dva týdny. Dále pak mohou být kurzy jen víkendové nebo i zimní. (*Jak si vybrat vzdělávací akci* [online], 2022)

## 2 Motivace

V první kapitole jsme se seznámili s organizací Junák – český skaut, z. s., a s jejím fungováním. Nyní charakterizujeme motivaci, tedy pohnutky, které určují naše jednání a které v konkrétní podobě vedou nejen skautské vedoucí, ale i ostatní dobrovolníky k dobrovolnické činnosti.

*„Co je motivace? Motiv je důvod pro to, abychom něco udělali.“* (Armstrong, 2008, s. 219)

Slovo motivace pochází z latinského slova *movere*, což znamená hýbat, pohybovat. Nakonečný (1996, s. 12) uvádí, že pojem motivace (stejně jako většina psychologických pojmů) nemá zcela jednotnou definici ani obsah. Jednou z možných definic motivace je například tato od Plhákové: *„jedná se o souhrn všech intrapsychických dynamických sil neboli motivů, které zpravidla aktivizují a organizují chování i prožívání s cílem změnit existující neuspokojivou situaci nebo dosáhnout něčeho pozitivního.“* (Plháková, 2003, s. 319). Nakonečný (2014, s. 15) ještě doplňuje, že tato neuspokojivá situace může být vyvolána buď endogenně (tedy nějaká naše vnitřní nespokojenost, naše pocity) nebo exogenně (motivuje nás nějaký faktor zvenčí).

Nakonečný zdůrazňuje, že lidé často neznají důvody svého chování nebo si je mylně vykládají. Tyto důvody mohou být způsobeny instinktivními sklony jedince. Jedná se tedy o iracionální jednání: *„člověk si nezvolí ani to, co činí, ani nečiní to, co si zvolí“*. (Nakonečný, 2014, s. 92-95)

### 2.1 Základní pojmy

Za základní v oblasti motivace jsou považovány pojmy motiv, potřeba a frustrace. V následujícím textu je stručně vymezíme.

#### Motiv

Plháková (2004, s. 319-320) popisuje motivy jako pohnutky, které určují naše chování. Určují, zda se budeme snažit přiblížit nějakému stavu nebo od něj naopak vzdálit. Pokud dlouhodobě neuspokojujeme některé motivy, zvýší se jejich naléhavost. Čím silnější motiv je, tím více ovlivňuje naše chování. Například když má člověk velký hlad nebo trpí bolestí, není schopen myslet na nic jiného než na uspokojení těchto potřeb. Motivы jsou komplikovaně propojeny s emocemi a společně vytváří motivačně-emocionální systém. Lidské motivы můžeme rozčlenit do čtyř okruhů a těmi jsou sebezáchovné motivы, stimulační motivы, sociální motivы a individuální psychické motivы.

*Sebezáchovný motiv* má biologický základ a snaží se udržet nás při životě. Ve starší literatuře byl označován jako pud sebezáchovy. Aby člověk mohl žít, potřebuje spát, dýchat, mít pocit bezpečí a konzumovat potraviny a nápoje. Sebezáchovný motiv nás vede k naplnění těchto potřeb. (Plháková, 2004, s. 320-321)

*Stimulační motivy* se snaží dosáhnout duševní pohody. K tomu člověk potřebuje rozmanitou vnější stimulaci a kombinaci duševních a tělesných aktivit. Do této kategorie můžeme zahrnout i potřebu proměnlivých sensorických podnětů. (Plháková, 2004, s. 357)

*Sociální motivy* ovlivňují mezilidské vztahy a začleňují jedince do společnosti. (Plháková, 2004, s. 371)

Do kategorie *individuálních psychických motivů* patří hledání smyslu života a potřeba svobodně se rozhodovat a jednat. Poslední dvě oblasti motivů se formují hlavně v rámci společenských vztahů. (Plháková, 2004, s., 382-384)

Schmalt a Langens se domnívají, že motivy „*odpovídají přirozeným potřebám a představují odpovědi evoluce na požadavky přežití*“. (Nakonečný, 2014, s. 172)

## **Potřeba**

Potřeba je motivační stav, který se vyznačuje nějakým nedostatkem. Tento nedostatek může být buď fyzický či sociální. Principem motivace je tedy neustále doplňovat tyto fyzické či sociální nedostatky. (Nakonečný, 2014, s. 161)

Autor rozlišuje dva druhy potřeb. Jedním druhem jsou potřeby biogenní, které vyjadřují nedostatek jedince v oblasti potřeb nutných pro udržení našeho těla při životě. Můžeme sem zařadit například potřebu dýchání, potravy a spánku. Mohou se projevovat vrozeně i naučeně. Do druhé kategorie řadí potřeby sociogenní, které uspokojují člověka jakožto společenského tvora. Sem patří potřeba vzdělávat se, potřeba radosti, lásky a další. Sociogenní potřeby jsou na rozdíl od biogenních naučené. (Nakonečný, 2014, s. 163)

## **Frustrace**

Frustrace je psychický stav člověka, který je vyvolaný tím, že na cestě k určitému cíli a uspokojení potřeb se objeví překážka. Překážka nás vyruší od dosažení vytyčeného cíle a pustí obranné frustrační mechanismy. Mezi tyto mechanismy patří například agrese nebo únik ze situace k fantazii, k vyšším hodnotám nebo k omamným látkám. To, jak dlouho jsme schopni frustraci snášet uvádí frustrační tolerance, která je u každého jedince odlišná.

Vyšším a závažnějším stupněm frustrace je deprivace. Stav deprivace nastává, když dochází k dlouhodobému neuspokojování potřeb nebo k nedosahování vytyčených cílů. (Nakonečný, 2014, s. 265-266)

## 2.2 Různé teorie motivace

Byla zformulována spousta odlišných teorií o motivaci. Asi nejznámější je hierarchie potřeb od amerického psychologa Abrahama Harolda Maslowa. Myslím si ale, že i ostatní teorie stojí za zmínku a nabádají nás zamyslet se nad motivací z jiných úhlů pohledu.

P. G. Zimbardo přichází s myšlenkou, že motivaci nikdy nikdo neviděl a je to jen pojem vyjadřující určité závěry z toho, co je pozorováno. A pozorováno je chování, jehož smyslem je dosažení určitých cílů a uspokojení touhy a chtění, které člověk prožívá. (Nakonečný, 1996, s. 12)

Americký psycholog Henry Murray přišel s trochu odlišnou komplexní teorií motivace. Ve svém indexu viscerogenních a psychogenních potřeb rozděluje potřeby do celkem čtyř tříd. První třídou jsou viscerogenní a psychogenní potřeby. Viscerogenní jsou ovlivňovány organickými podmínkami a řadí sem například dýchání, hlad, únavu a pocity tepla a chladu. Jak již název napovídá, na psychogenní potřeby působí psychické podmínky. Mezi ně autor zařadil potřebu agrese, autonomie, výkonu a jiné. Do další třídy patří pozitivní a negativní potřeby. Tedy ty, které nás motivují přiblížit se určitému podnětu a ty, které nás od něj naopak odrazují. Zjevné a skryté potřeby zařazuje do třetí třídy potřeb. Těch prvních si v chování jedince můžeme všimnout. Druhé existují pouze ve fantazii člověka. V poslední třídě autor popsal potřeby vědomé a nevědomé. Tedy ty, které trápí naše vědomí a nevědomí. (Nakonečný, 2014, s. 167)

Jak jsem již zmiňovala, Abraham H. Maslow přišel s myšlenkou o hierarchii potřeb, kdy všechny potřeby rozdělil do pěti kategorií. Nejnížší jsou fyziologické potřeby, mezi které řadíme žízeň, hlad, spánek a podobné. Nad nimi se nachází potřeby bezpečí, kam řadíme jistotu, spolehlivost, potřebu zákona a osvobození od strachu a chaosu. Jako třetí popisuje Maslow potřebu lásky, náklonnosti a sounáležitosti. Další kategorii nazval jako potřeby uznání a zařadil sem potřeby dosažení úspěšného výkonu. Posledními skupina je nazvána potřeby seberealizace a zahrnuje jedincovu touhu po sebenaplnění a touhu naplno využít své možnosti. Základním principem této hierarchie je, že vyšší potřeby se mohou začít naplňovat až po uspokojení těch nižších. (Plháková, 2003, s. 368-371) Tedy jak tvrdí Maslow, nejdříve musíme mít uspokojené potřeby hladu a spánku a až poté se budeme strachovat o naše bezpečí a hledat lásku. Na druhou

stranu nelze tuto teorii aplikovat na každého jedince. Mnoho známých umělců z historie žilo na okraji společnosti (neměli uspokojenou potřebu lásky a sounáležitosti) a přesto byli schopni vytvořit úchvatná díla (uspokojovali potřebu seberealizace).

Je zajímavé, že pro mladé skauty existuje řada výzev, kde záměrně neuspokojují některé své potřeby a snaží se tak vydržet například určitý čas bez jídla, bez mluvení nebo bez společnosti ostatních. Většinou tyto výzvy trvají 24 hodin. Skauti právě tyto výzvy plní dobrovolně a za jejich překonání získávají nášivky na svůj kroj.

### 3 Vývojové období adolescence a mladší dospělost

Většina skautských vedoucích se nachází ve věkovém rozpětí 15–25 let. Můžeme najít i výjimky, avšak těch je velmi pomálu. Proto se zaměříme na vývojové období adolescence (12-20 let) a mladší dospělost (20-35 let) a shrneme jejich charakteristiky.

„*Vývojová psychologie je vědní disciplínou, která se zaměřuje na vývoj a změny v chování a prožívání v čase.*“ (Thorová, 2015, s. 19) Popisuje tedy biologické i psychické změny, kterými si člověk prochází od početí až do smrti a zároveň zohledňuje i jeho měnící se prostředí. Vývoj determinuje několik procesů. Fyziologický růst označuje růst lidského těla, díky učení jedinec získává nové dovednosti a znalosti a spoustu vývojových změn přináší i zrání nebo stárnutí.

Během historie vzniklo několik názorů a teorií na dítě po narození a jeho vývoj. Mnoho psychologů podrobilo výzkumu právě své vlastní děti. Křesťané věří, že děti se nerodí nevinné, ale že si sebou všichni neseme prvotní hřích Adama a Evy. Jean Jacques Rousseau se domníval, že děti se rodí dobré a nevinné, ale společnost je kazí. Naopak John Locke si myslel, že dítě se rodí čisté, jako nepopsaný prázdný list papíru a formuje jej jeho společnost a prostředí, ve kterém vyrůstá. (Thorová, 2015, s. 76-79)

Za důležité ještě považují zmínit v souvislosti s vývojovou psychologií termín prosociální neboli také altruistické chování. Domníváme se, že tento pojem velmi souvisí s motivací k dobrovolnictví. Jedná se tedy o empatické chování, kdy se snažíme pomoci druhému člověku, utěšit jej nebo i rozveselit. Dítě již v batolecím období (konkrétně na přelomu prvního a druhého roku) začíná projevovat první známky tohoto chování. Batolata se snaží o spoluprožívání emocí nebo třeba i o pomoc rodičům. V rámci hry se pak často starají například o své panenky nebo plyšové hračky. (Vágnerová, 2005, s. 157; Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 82)

#### 3.1 Adolescence

Za období adolescence neboli dospívání bývá označován přechod mezi dětstvím a dospělostí. V literatuře je toto období často vymezeno věkově rozdílně. Thorová (2015, s. 414) za adolescenci označuje období 12/13–19 let. Oproti tomu Vágnerová a Lisá (2021, s. 373) za dospívání považují období 10–20 let. Pro toto období jsou typické výrazné fyzické změny a významný pokrok nastává i v oblasti emočního, kognitivního a sociálního vývoje.

Dospívání dělíme na dvě poloviny. Nejdříve nastává období pubescence (uváděno i jako raná adolescence), které je věkově vymezeno od 11 do 15 let. V této době dochází k nejvýraznějším již zmíněným fyzickým změnám, v rámci čehož se proměňuje zevnějšek



jedince. Tento proces provází i hormonální změny, které způsobují značné emoční výkyvy a ty mají dopad jak na dospívajícího samotného, tak na jeho okolí. Pubescenti také velmi dbají na svoji „image“, kterou se snaží vyjádřit svoji osobnost nebo díky ní lépe zapadnout do skupiny vrstevníků. Častokrát můžeme vidět, že se oblékají velmi výrazně nebo naopak neuznávají jinou barvu než černou. (Thorová, 2015, s. 414-425) Může docházet k poruchám příjmu potravy nebo k prvním pokusům o užívání návykových látek. Pubescenti bývají často velmi nespokojeni se svým vzhledem. Proto se skrývají v online prostoru, kde je nikdo nevidí, ale který může být velmi nebezpečný. Za velmi významný bod je označováno ukončení povinné školní docházky. Jedinci musí učinit jeden z prvních významných kroků, který ovlivní jejich budoucnost. Někteří už se vydají vstříc pracovnímu životu. Pro jiné se jedná o období plné stresu, kdy se snaží projít přijímacím řízením na vysněnou střední školu a začít tak ovlivňovat svůj budoucí život. (Vágnerová a Lisá, 2021, s. 374)

Druhá fáze je označována jako období pozdní adolescence a trvá od 15 do 20 let. V tomto období je důležitým milníkem ukončení středního vzdělávání a opět přichází rozhodování o budoucnosti. Jedinec buď dále pokračuje ve studiu nebo se vydává vstříc pracovnímu životu. Také aktivně pracuje na utváření vlastní identity. Zároveň si vytváří i vlastní hodnotový systém. Oproti pubescenci se v této době uklidňují a stabilizují vztahy s rodinou a zároveň se od ní dospívající snaží osamostatnit a postavit se na vlastní nohy. Důležitým bodem jsou 18. narozeniny, kdy se adolescent stává zodpovědným za své činy. Dále dochází k navazování významnějších a trvalejších vztahů jak na přátelské úrovni, tak na úrovni partnerských vztahů. Adolescenti stejně jako pubescenti velmi dbají o svůj zevnějšek, který vyjadřuje jejich postoje, identitu či příslušnost k určité skupině. (Vágnerová, 2005, s. 321-350)

## 3.2 Mladší dospělost

V rámci psychologie neexistuje jednoznačná definice pojmu dospělost. Jedná se o velmi subjektivní záležitost. Za vstup do dospělosti veřejnost často považuje například maturitní zkoušku nebo absolvování autoškoly. Dalším krokem do dospělosti je dovršení 18. narozenin. Avšak věk je jen číslo a neurčuje skutečnou dospělost jedince. Dospělost přichází se zralostí, tedy s dosažením určitých životních zkušeností. U každého jedince tak dospělost přichází v jinou dobu. (Thorová, 2015, s. 433)

Thorová (2015, s. 435) uvádí charakteristiky dospělosti:

- *„samostatnost fungování, nezávislost, ekonomická soběstačnost;*
- *efektivní pracovní a společenské uplatnění;*

- *zralé fungování v mezilidských vztazích (formálních, přátelských, intimních);*
- *schopnost adaptace na nové životní situace;*
- *odolnost vůči zátěži, kontrola emocí;*
- *schopnost reálného plánování budoucnosti.*“

Za mladou dospělost je považováno období 20–35 let, ve kterém by jedinec měl dosáhnout výše zmiňované zralosti. Člověk se v tomto věku také nachází na vrcholu svých fyzických schopností. Dospělí už by měli mít na pokročilé úrovni schopnost sebeovládání, avšak jejich psychika je pořád nestálá a může se objevit impulzivita. Na druhou stranu se u mladých jedinců často setkáváme se soutěživostí a nedostatkem sebereflexe. U mladého člověka by v tomto období mělo dojít k dosažení úplné nezávislosti na rodičích, získání stabilního zaměstnání a přijetí zodpovědnosti za svá rozhodnutí a činy. (Thorová, 2015, s. 435)

Dochází k emoční stabilizaci. Dle Vágnerové (2007, s. 24) jsou mladí dospělí schopni diferenciaci emočních prožitků. Jedinci umí lépe korigovat své reakce a lépe se tak vyrovnávají s emočně zátěžovými situacemi. Dokáží emoce lépe přijmout a následně je racionálně odůvodnit.

Někteří jedinci se také mohou potýkat s krizí rané dospělosti (neboli čtvrtživotní krizí). Krize se může objevit krátce po vstupu do dospělosti a dojít k ní může ve chvíli, kdy se jedincovy optimistické představy o životě setkají s krutou realitou a místo nadšení přijde zklamání z reality. Mezi projevy této krize může patřit nestabilní vztah s rodiči nebo přílišná závislost na nich, neschopnost mít rád sám sebe nebo druhou osobu, nespokojenost s nástupem do trvalého zaměstnání, vnitřní zmatek a nejistota ohledně vlastní identity a další. (Thorová, 2015, s. 439)

## 4 Dobrovolnictví

Organizace Junák – český skaut, z. s., je dobrovolnická organizace. V její správě najdeme několik zaměstnanců, avšak je jich minimální počet a celá organizace funguje díky dobrovolníkům, kteří následují její myšlenky.

Junák – český skaut, z. s., patří do nestátních neziskových organizací, konkrétně do zájmových. Nestátní neziskové organizace vznikají za jiným účelem než kvůli zisku. Zakládají se se záměrem uspokojování potřeb určité skupiny osob. (*Nestátní neziskové organizace* [online], 2016)

Nestátní neziskové organizace mají těchto pět charakteristických znaků:

- organizovanost – mají stálou organizační strukturu;
- soukromý charakter a nezávislost na státu – jsou soukromoprávní;
- nerozdělování zisku – mohou nabývat zisk, avšak ten nesmí být rozdělován mezi osoby, ale musí být použit na chod organizace a plnění jejích cílů;
- samosprávnost – organizace není řízena jinou organizací a je samostatná;
- dobrovolnost – na chodu organizace spolupracují dobrovolníci a zároveň členství v organizaci a spolupráce s ní je nepovinná. (*Charakteristika NNO* [online], 2023)

### 4.1 Vymezení dobrovolnictví

*„Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.“* (Tošner, 2002, s. 35) Dobrovolnictví je založené na principu, že pokud sami dobro konáme, stáváme se dobrými a dobro je nám vraceno. (Šul'ová, 2015, s. 53)

V souvislosti s dobrovolnictvím není vhodné užívat slovní spojení dobrovolná práce. Upřednostňují se raději pojmy jako dobrovolná služba či dobrovolná činnost, protože u práce se většinou očekává peněžní odměna. (Tošner, 2002, s. 37)

Máme několik úhlů pohledu, jak můžeme nahlížet na dobrovolnictví a na základě toho byla vytvořena typologie dobrovolnictví.

Podle historického vývoje rozlišujeme evropský model (komunitní) a americký model (manažerský).

- V rámci komunitního modelu mezi dobrovolníky panují blízké přátelské vztahy, které jsou založené na sdílení společných zájmů. K setkávání dochází spontánně v přirozeném prostředí. Komunitní dobrovolnictví můžeme často pozorovat na

vesnicích, kde přirozeně dochází k občanské nebo taky sousedské výpomoci. Tento druh pak převládá u humanitárních a charitativních organizací.

- U manažerského modelu nenajdeme tak osobní vztahy, pracují zde spíše profesionálové, kteří vedou daná dobrovolnická centra a hledají další dobrovolníky. Najdeme je spíše ve větších městech. (Tošner, 2002, s. 38)

Podle formálnosti můžeme rozlišit dobrovolnictví formální a neformální.

- U formálního dobrovolnictví jedinec uzavírá smlouvu s danou organizací.
- U neformálního dobrovolnictví jedinec neuzavírá smlouvu a jeho činnost není organizací řízena. (Šulřová, 2015, s. 57)

Každá organizace, která chce pracovat s dobrovolníky, by měla mít profesionála na pozici zvané koordinátor dobrovolníků, jehož náplní práce je například nabírání, výběr, výcvik a vedení dobrovolníků. Zároveň zprostředkovává kontakty mezi dobrovolníky, ostatními pracovníky a klienty. Pozice koordinátora je velmi důležitá, bez ní by spolupráce s dobrovolníky nebyla efektivní.

## 4.2 Mentoring

*„Mentoring je blízký, individuální, mezigenerační vztah staršího, zkušenějšího mentora, který má zájem předat své zkušenosti a vědomosti mladšímu, méně zkušenému chráněnci.“* (Brumovská, 2010, s. 11) Na stejném principu jsou založené i vztahy mezi skautskými vedoucími a jejich svěřenci. Jedná se o emoční spojení, kdy mentor svého svěřence inspiruje a motivuje k učení. Zároveň i mentor se učí a získává nové zkušenosti.

Rozlišujeme přirozený a formální mentoring. Přirozený mentoring vznikl přirozeně bez zásahu okolí a naprosto přirozeně se i vyvíjí. Mentor není pro svoji činnost nijak vyškolen, nedostává žádný plat a vztah byl vytvořen bez působení třetí strany. Oproti tomu formální mentoring vznikl na základě zprostředkování třetí stranou, která spojila mentora s jeho svěřencem. Mentoringové programy poskytují mentorům určité školení a většinou i finanční odměnu. (Brumovská, 2010, s. 14-16)

Jedním z nejznámějších mentoringových programů je program Pět P, který navazuje na myšlenky amerického programu Big Brothers Big Sisters. V rámci tohoto programu je propojen dobrovolník a svěřenec programu. Dobrovolník představuje staršího sourozence a pomáhá mladšímu s pestrou náplní jeho volného času. Program je určen pro děti ve věku 6–15 let, které se z jakéhokoliv důvodu mohou vyskytnout na okraji společnosti a dobrovolník jim má pomoci zařadit se do určité sociální skupiny. „Sourozenecká dvojice“ je pravidelně sledována

koordinátorem programu, který je zároveň v kontaktu s rodiči svěřence. (Brumovská, 2010, s. 20)

### 4.3 Motivace k dobrovolnictví

Motivace k dobrovolnické činnosti může být u každého jedince odlišná. Dobrovolníci nemají nárok na finanční odměnu za svoji činnost. Tento faktor tedy můžeme odstranit z našeho seznamu možných motivačních prvků.

Matulayová (2015, s. 12) rozlišuje tři kategorie motivace:

- Altruistická – hlavním motivem je prospěch ostatních (jedinců i celé společnosti).
- Egoistická – hlavním motivem je uspokojení dobrovolníka, jedinec pomáhá kvůli svému lepšímu pocitu a vedlejším prvkem je i pomoc komunitě.
- Normativní – hlavním motivem je naplnění morálky a očekávání našeho okolí.

Dalším příkladem může být kategorizace na odlišné tři druhy motivů:

- Motiv úspěchu – dobrovolníka potěší každý splněný úkol.
- Motiv moci – dobrovolník má kontrolu nebo vliv na jiného jedince nebo na širší okruh lidí (komunitu, společnost).
- Motiv začlenění – člověk je tvor společenský a potřebuje naplnit tuto potřebu, tedy být součástí nějakého společenství, což může představovat i dobrovolnická skupina.

(Matulayová, 2015, s. 12)

Rochester uvádí několik možných motivů vedoucích jedince k dobrovolnictví. Nejčastěji jedince k dobrovolnictví vede prostý zájem o pomoc lidem ve svém okolí. Důležitou roli hraje i osobní zkušenost s danou problematikou. Dobrovolník, nebo někdo z jeho blízkého okolí, se potýkal s podobným problémem, tak situace v jedinci vyvolá soucit a potřebu pomoci. Spousta lidí se do dobrovolnické činnosti zapojuje taky kvůli svému okolí. Chtějí být součástí sociální skupiny, komunity dobrovolníků, poznávat nové lidi a získat nové přátele. Pro někoho taky členství v jisté dobrovolnické organizaci může být součástí rodinné tradice. Někoho k dobrovolnictví motivuje náboženství. (Rochester, 2012, s. 126)

Dobrovolnictví je přínosné i pro samotného dobrovolníka. Ostatně to je i jeden z mnoha důvodů, proč dobrovolnickou činnost vykonává. Dochází k rozvoji *sebepoznání*, což je důležité pro každého z nás. Měli bychom znát své hranice, limity, schopnosti a dovednosti. Je důležité dokázat dobře odhadnout své možnosti pro různé činnosti v životě. Nejen v zátěžových situacích je potřeba, aby jedinec dokázal alespoň částečně kontrolovat i své emoce. Dobrovolnictví nám může naplňovat některé *lidské potřeby*, a to v oblasti biologické,

psychické, sociální a duchovní. Dále také přispívá k *osobnímu růstu*. V rámci dobrovolničení se jedinci mohou naskytnout různé příležitosti a situace. Rozvíjí tak sociální schopnosti (empatii, řešení konfliktů, spolupráci), komunikační dovednosti, vědomosti, organizační schopnosti a další. Dobrovolníci často vlivem činnosti změni svůj *žebříček hodnot a priorit*. Častokrát pomáhají lidem nějakým způsobem znevýhodněným nebo lidem až na okraji společnosti, a to je přiměje přeuspořádat své hodnoty.

Krom všech těchto pozitivních stránek má však dobrovolnictví i jistá negativa. Nejvýznamnějším faktorem je *čas*. Při aktivitách, které dobrovolníky nebaví, vnímají, že je vykonávají na úkor svého volného času. Vlastně obětují svůj volný čas pro dobrovolnickou činnost. Avšak toto neplatí u aktivit, které dobrovolníky baví. Dalším negativním faktorem je *ztráta energie*. Některé aktivity jsou velmi náročné a mohou velmi fyzicky a psychicky vyčerpávat. Obzvláště, pokud se jedná o činnost, která trvá delší dobu – například tábor. Důležité je zmínit i *finance*. V čase, který jedinec věnuje dobrovolničení, by mohl pracovat a vydělat si tak peníze, které zkrátka potřebujeme k životu. Dobrovolníci se také mohou potýkat se *společenskými problémy*. Ať už se jedná například o konflikty v rámci dobrovolnické skupiny, o nepochopení společnosti nebo o nevděčnost. (Šul'ová, 2015, s. 103-138)

Právě skautské dobrovolnictví je založeno na mentorském vztahu dobrovolníka a jeho svěřence/skupinky svěřenců. Vytvoří si společně blízký vztah, vzájemně se od sebe učí (dochází k mezigeneračnímu učení, což je jeden z bodů skautské výchovné metody) a prožívají spolu různé radosti i strasti a jiná dobrodružství.

## 5 Výzkumné šetření

V empirické části zkoumáme motivaci a celkově důvody, proč adolescenti a mladí dospělí působí v organizaci Junák – český skaut, z. s., a věnují tak opravdu velkou část svého volného času dobrovolnictví namísto jakýchkoliv jiných aktivit. V rámci rozhovorů chceme popsat motivaci k dobrovolničení a odhalit i možné demotivující prvky. Dále budeme chtít od respondentů zjistit, v čem je daná činnost přínosná i pro ně samotné.

### 5.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

Hlavním cílem výzkumu je objasnit a analyzovat, čím a jakým způsobem jsou mladiství ve věku 15–25 let motivováni pro dobrovolnickou činnost, konkrétně k práci vedoucího ve organizaci Junák – český skaut, z. s.

Dílejší cíle výzkumu lze vyjádřit formou následujících výzkumných otázek:

- VO1: Kolik času dobrovolníkům zabírá skauting a kolik času jim pak zbývá na další volnočasové aktivity?
- VO2: Co skautské vedoucí motivuje k vedení družiny?
- VO3: Co na vedení skautské družiny jejich vedoucí baví nejvíce a co jim tato činnost přináší?
- VO4: S jakými obtížemi se skautští vedoucí potýkají?
- VO5: Jaké mají skautští vedoucí plány do budoucna v rámci své činnosti?

### 5.2 Metody sběru a analýzy dat

Pro empirickou část jsme zvolili kvalitativní výzkumnou metodu. Podstatou kvalitativního výzkumu je do hloubky a detailně prozkoumat daný jev a přinést o něm co nejvíce informací. Bývá prováděn na nižším vzorku respondentů a jeho data tak není možné zobecnovat. Avšak na jejich základě bývají formulovány nové teorie a ty se pak ověřují pomocí kvantitativního výzkumu. Výzkum musí splňovat určitá kritéria. (Švaříček, Šed'ová, 2014, s. 24) Kvalitativní výzkum lze také označit za pružný, protože v jeho průběhu můžeme výzkumné otázky ještě doplňovat a upravovat. Největší výhodou kvalitativního výzkumu je tedy jeho podrobnost – poskytuje nám velmi detailní vhled do dané problematiky. Nevýhodou může být například časová náročnost nebo fakt, že získané informace nemusí být zobecnitelné na populaci. (Hendl, 2016, s. 46-48)

Hlavním nástrojem pro sběr dat kvalitativního výzkumu je rozhovor, jehož účelem je získat detailní a komplexní informace o zvoleném jevu. Zvolili jsme polostrukturovaný rozhovor

s otevřenými otázkami. Výhodou rozhovoru je, že v případě nejasností se může jak výzkumník, tak respondent doptat a ujistit, že skutečně chápe otázku nebo odpověď. Je důležité volit neutrální otázky, abychom respondentovi nevnucovali určité odpovědi a nenaváděli ho tak. (Hendl, 2016, s. 173) U polostrukturovaného rozhovoru respondenti odpovídají na předem připravené otázky a výzkumník se může v případě nejasností doptat na detaily. Pružnost je u tohoto typu rozhovoru lehce omezenější než u jiných. Díky tomuto způsobu však zamezíme přílišné odlišnosti získaných dat. (Hendl, 2016, s. 177)

Se souhlasem respondentů byl z rozhovorů pořízen zvukový záznam a podle něj pak byly rozhovory přepsány. Přepisy dat jsou k nahlédnutí v přílohách. Při vytváření otázek pro rozhovory jsme vycházeli z výzkumných otázek naší práce. Otázky pak byly rozděleny do několika tematických okruhů.

Pro analýzu získaných dat jsme zvolili metodu otevřeného kódování. Základním principem kódování je získaná data rozebrat a nově zase složit. Datům přiřadíme kódy a na základě těch je nově kategorizujeme. Výzkumník objevuje nové souvislosti mezi přiřazenými kódy vzhledem k položeným otázkám a může tak získat nový pohled na danou problematiku. Již v průběhu kódování sepisujeme seznam kódů a ty se pak třídí do obecnějších kategorií. (Hendl, 2016, s. 251-252; Švaříček, Šed'ová, 2014, s. 211-212)

### **5.3 Soubor respondentů**

Soubor respondentů jsme získali záměrným výběrem, kdy se respondenti vybírají dle určených kritérií. Významnými prvky pro nás byl jejich věk, zda jsou či nejsou vedoucí skautské družiny (případně jak dlouhá je jejich zkušenost s vedením družiny. Co se týče věku, rozhodujícím kritériem, aby dotazovaní spadali do věkové kategorie naší práce, což je 15–25 let. Dále pro nás bylo klíčové, zda respondenti aktuálně jsou vedoucí u družiny nebo jak nedávna je jejich zkušenost s vedením. Vzorek respondentů vznikl metodou sněhové koule. Oslovení jedinci nám dále doporučili další respondenty, kteří odpovídali našim požadavkům, vytvořili jsme tak pestrý soubor. (Hendl, 2016, s.153; Gavora, 2010, s. 79)

Při výzkumu jsme dodrželi zásady etického jednání. Respondenty jsme nejdříve seznámili s cílem naší práce a celkovým průběhem výzkumu a následně získali jejich souhlas ke spolupráci. Výzkum je zcela anonymní a jejich účast na něm je dobrovolná. Účastníci byli informováni o pořízení zvukového záznamu z rozhovorů. (Hendl, 2016, s. 157) S respondenty jsme upřednostnili tykání i přes fakt, že s některými se jednalo o první setkání v životě. Všichni skauti si mezi sebou tykají bez ohledu na jejich postavení nebo věk.



Nejdříve si dovolíme trochu blíže představit naše respondenty, které dál budeme označovat pouze zkratkou R 1–R 5. Ve výzkumném vzorku najdeme zastoupení pohlaví ženského i mužského, avšak pro náš výzkum tato informace není klíčová. Pro zjednodušení budeme tedy užívat označení pouze *respondent* pro obě pohlaví.

Respondent 1 většinu svého času tráví v Olomouci kvůli studiu na vysoké škole. Hlavně na víkendy jezdí k rodičům do Moravské Třebové, kde se odehrává většina jeho skautské činnosti. Působí ve dvou chlapeckých oddílech ve skautském středisku v Moravské Třebové a zároveň ještě na úrovni celostátního skautingu. Respondentovi 1 je 22 let, z toho se skautingu věnuje 14 let a posledních 7 let už je vedoucím.

Respondent 2 také žije převážně v Olomouci, kde studuje vysokou školu a víkendy tráví ve vesničce Sázava u Lanškrouna. Spousta jeho skautské činnosti je právě v Lanškrouně, avšak působí i v Olomouci. Respondentovi 2 je 23 let a letos bude ukončovat vysokou školu, od čehož se odvíjí jeho skautská budoucnost. Členem skautské organizace je již 16 let, z toho jako vedoucí 6 let.

Respondent 3 velkou část týdne pobývá v Brně, kde studuje a na víkendy jezdí k rodičům do Linhartic, což je malá vesnička vedle Moravské Třebové, kde navštěvuje skautské středisko. Respondentovi 3 je 18 let, již 13 let je členem skautské organizace a 4 roky působí jako vedoucí.

Respondent 4 žije převážně v Olomouci, kde i studuje a jednou až dvakrát za měsíc jezdí navštěvovat rodinu do Lhoty u Plzně. Respondent 4 započal skautský život spolu s tím vysokoškolským, tedy jeho skautské působení se odehrává pouze v Olomouci a není tak nucen kvůli skautingu jezdit do Lhoty u Plzně každý víkend. Skautem je tedy pouhé 3 roky a z toho 2 roky už v roli vedoucího. U tohoto respondenta byl vidět velký rozdíl v motivaci v porovnání s ostatními. Ostatní respondenti jsou většinou také velmi motivovaní, ale přece jen jsou na skautskou činnost za ty roky už zvyklí. U respondenta 4 bylo vidět, že je všim ještě velmi fascinovaný, je teprve na začátku své skautské cesty a stále ještě objevuje, co všechno mu skauting může nabídnout. Také je zajímavé, že sám respondent si neprošel skautskou výchovou, ale i tak může být vedoucí a jeho oddíl ho shledává dostatečně kompetentním k činnosti.

Respondent 5 pochází ze Sušice, kam občasně dojíždí do skautského oddílu. Působí i ve skautském středisku v Plzni a občasně vypomáhá ještě v oddíle ve Šternberku. Členem skautské organizace se stal před 15 lety a před 4 roky se z něj stal vedoucí. Se začátkem roku 2023 však ukončil svou činnost jako vedoucí družiny a nadále se realizuje v jiných oblastech. Tento respondent tedy mezi ostatními nadšenci ukazuje, že při práci s družinou může dojít i k vyhoření, se kterým se potýká čím dál více vedoucích. Respondent 5 se však realizuje v jiných oblastech, které skauting nabízí.

	Respondent 1	Respondent 2	Respondent 3
<b>Kde žiješ?</b>	Olomouc, Moravská Třebová	Olomouc, Sázava u Lanškrouna	Brno, Linhartice
<b>Skautský oddíl (město)</b>	Moravská Třebová	Lanškroun	Moravská Třebová
<b>Věk</b>	22	23	18
<b>Jak dlouho jsi skautem?</b>	14	16	13
<b>Kolik z toho jsi vedoucí?</b>	7	7	4
<b>Student/pracující</b>	oboje	oboje	oboje

	Respondent 4	Respondent 5
<b>Kde žiješ?</b>	Olomouc, Lhota u Plzně	Olomouc, Sušice
<b>Skautský oddíl (město)</b>	Olomouc	Plzeň, Sušice (Šternberk)
<b>Věk</b>	23	21
<b>Jak dlouho jsi skautem?</b>	3	15
<b>Kolik z toho jsi vedoucí?</b>	2	4
<b>Student/pracující</b>	oboje	student

Tab. 1. Charakteristika respondentů

## 5.4 Analýza získaných údajů

Pro analýzu získaných informací byla použita metoda otevřeného kódování. Rozhovory jsme nejprve analyzovali a jednotlivým výpovědím jsme přiřazovali kódy. Ty jsme následně sdružili do kategorií, což znázorňuje následující tabulka. Na dalších stránkách pak detailně popíšeme a vysvětlíme jednotlivé kódy a doplníme je o výpovědi respondentů.

Kategorie	Kódy
Propojení skautského, osobního a pracovního života	Uplatnění profese v junáku Časová náročnost školy a práce Timemanagement Ostatní koníčky
Aktivita ve skautu	Další aktivity v rámci junáku Časová náročnost Specifické období během roku Budoucnost na střediskové úrovni Budoucnost na státní úrovni
Motivace	Prvotní motivace Zpětná vazba Co dávám Co dostávám
Úskalí	Spolupráce a komunikace Zodpovědnost Časová náročnost

Tab. 2. Otevřené kódování – kategorie a kódy

### 5.4.1 Kategorie Propojení skautského, osobního a pracovního života

První kategorie se týká schopnosti skautských vedoucích propojit svůj skautský, osobní a pracovní život. Prezentuje, kolik jednotlivé oblasti zabírají respondentům času a jak může být náročné je propojit a stíhat všechny zároveň.

Kategorie	Propojení skautského, osobního a pracovního života		
Kódy	Respondent 1	Respondent 2	Respondent 3
Uplatnění profese v junáku	Profese uplatnitelná, již aktivně uplatňuje	Profese uplatnitelná, již aktivně uplatňuje	Profese uplatnitelná, již aktivně uplatňuje
Časová náročnost školy a práce	Velmi nepravidelné, škola i práce 7 h denně	Velmi nepravidelné, v průměru škola 3 h denně, práce 1 h denně	Škola 8 h denně, práce 1,5 h denně
Timemanagement	Zbývá dostatek volného času	Zbývá dostatek volného času, ale většinu chce věnovat skautingu	Nezbývá dostatek volného času, nutnost vybírat si mezi aktivitami
Ostatní koníčky	Outdoorové sporty, horolezení, literatura, fotografování, většina přátel skauti	Videohry, filmy	Squash, badminton, filmy, literatura, čas s přáteli

Kategorie	Propojení skautského, osobního a pracovního života	
Kódy	Respondent 4	Respondent 5
Uplatnění profese v junáku	Neuplatnitelné	Profese uplatnitelná, již aktivně uplatňuje
Časová náročnost školy a práce	Dříve škola velmi náročná, nyní méně, práce 12 h týdně	Škola 6 h denně, na práci nezbývá čas, dobrovolný organizátor festivalu Jeden svět
Timemanagement	Dříve jen škola, nyní zbývá volný čas	Všechn volný čas věnuje skautingu
Ostatní koníčky	Hudba a zpěv, čas s přáteli, horolezení	Organizování různých akcí

Tab. 3. Výstupy z rozhovorů – kategorie Propojení skautského, osobního a pracovního života

Při analyzování rozhovorů vyplynul zajímavý poznatek. Většina respondentů je schopna využít obor studovaný ve škole i do jejich skautského světa. R1 studuje obor žurnalistika na Filozofické fakultě na Univerzitě Palackého v Olomouci. Tento obor uplatňuje ve skautu jako redaktor a fotograf časopisu Roverský kmen, který vychází celorepublikově jednou za dva měsíce. Krom toho dovednosti fotografa uplatňuje i v dalších oblastech skautského i osobního života. R2 je studentem oboru mediální studia se zaměřením na žurnalistiku na Univerzitě Palackého. Je editorem výše zmiňovaného časopisu Roverský kmen, což je jeho koníček a brigáda zároveň. R2 má se skautem krom jiného i pracovněprávní vztah a brigádníci pod Tiskovým a distribučním centrem Junáka. R3 studuje střední pedagogickou školu v Brně, což může být velmi nápomocné při práci s dětmi. R4 se zabývá studiem bioorganické chemie, což je obor, který s junákem moc spojit nelze. R5 studuje etiku a multimediální komunikaci. Dovednosti a znalosti z oboru lze využít při jeho dobrovolnické činnosti ve Skautském institutu v Olomouci, kde organizuje rozhovory se zajímavými lidmi nebo pořádá různé akce pro veřejnost. Dále je může využít při práci na velkých akcích jako je Národní skautské jamboree 2023 nebo OBROK 2024.

Kód Časová náročnost školy a práce má ukázat, kolik času respondentům tyto dvě složky zaberou a kolik jim pak zbývá volného času, který dále investují do skautingu a dalších svých koníčků. Většina respondentů uvádí, že jejich čas ve škole i v práci je velmi nepravidelný a odvíjí se od mnoha dalších aspektů. R1 uvádí, že jeho práce je zároveň i zábavou. Pracuje jako horský průvodce cestovní kanceláře a popisuje: „(...) *nepracuji pravidelně, ale v určitých dobách/periodách, takže se to těžko počítá. Jsou doby, kdy moje práce zabírá 100 % mého dne a jindy naopak 0 %.*“ Takže jsou dny, kdy se věnuje jen práci a ničemu jinému. Zároveň R1 dodává: „*Jsem schopen parádně proplítat všechny činnosti, který dělám, ať už je to univerzita, práce i jiné volnočasové aktivity. Žurnalistickou profesi uplatňuji i v rámci junáka.*“ R1 vysvětluje, že neumí prokrastinovat a pracuje efektivně, díky čemuž stíhá opravdu hodně aktivit a může si tak dovolit mít vedle skautingu i další časově náročné záliby. Dále dodává: „*Dost mých kamarádů jsou skauti, takže těžko najít tu hranici, kde junák končí. (...) se věnuji outdoorovému sportu (konkrétně trailové běhání), horolezectví a trekování po horách, čtení filozofické literatury a fotografování, které ale dokážu spojit s jakoukoliv další složkou svého života.*“ Dle R2 se časová náročnost školy odlišuje semestr od semestru a práce: „(...) *to je taky nárazový, protože pracujeme jako víceméně ve dvouměsíčních intervalech.*“ Na otázku, zda má nějaké další aktivity mimo skauting R2 odpovídá: „*Nemůžu říkat, že dělám jenom skauting, ale ten skauting pro mne má nějaký 3 vrstvy/3 proudy mezi kterými si rozlišuju, protože každé ten proud pro mě je vlastně nějakým způsobem jako koníček a všechno to jenom je pod tou skautskou hlavičkou.*“ Jelikož je skauting v jeho žebříčku priorit velmi vysoko, vybírá si věnovat mu velké množství času na úkor dalších možných koníčků. R3 uvádí, že škola zabírá cca 8 hodin denně a spolu s brigádou ve formě online doučování a skauty už nezbývá moc času na další koníčky. „*Dřív jsem tancovala i jako závodně, a to zabíralo dost času (...) to bylo docela náročný skloubit se skautem, že jsem si musela i vybírat, kterej víkend pojedu na soutěž a kterej víkend pojedu na skautskou akci (...)*“ Když R3 ale zbyde trocha volného času, určitě jej stráví s přáteli, a to například u deskových her nebo při hře squashe. R4 popisuje, jak náročné byly uplynulé 3 roky studia, nezbyval čas na žádné další aktivity: „(...) *mne to tak jako semlelo po psychický stránce, i jsem pak měla nějaký zdravotní problémy, takže jsem si teď tak jako prodloužila na čtvrták.*“ Škola mu teď zabírá mnohem méně času, věnuje se brigádě, má více času na přípravu programu do skautů, a dokonce mu zbývá i čas na objevování nových zálib. R5 je pilný student, který navštěvuje všechny přednášky, takže říká, že je škola časově náročnější a v kombinaci s veškerou jeho další aktivitou mu už nezbývá čas na brigádu. Všechn svůj volný čas se rozhodl věnovat skautingu a když mu zbude chvilka, organizuje další akce jako například festival Jeden svět.

## 5.4.2 Kategorie Aktivita ve skautu

Další kategorie s názvem Aktivita ve skautu nám popisuje, jaké jsou další aktivity vedoucích v rámci junáku, kolik času to všechno zabere a jaké mají plány do budoucna v rámci skautingu.

Kategorie	Aktivita ve skautu		
Kódy	Respondent 1	Respondent 2	Respondent 3
Další aktivity v rámci junáku	Vedení několika paralelních životů – vedoucí družiny, zástupce vedoucího oddílu, redaktor a fotograf RK, instruktor na kurzech	Vedení několika paralelních životů – vedoucí družiny a oddílu, zástupce vedoucího střediska, editor RK, dobrovolník v SI	Vedoucí družiny, zástupce vedoucí oddílu, mediální zpravodaj střediska
Časová náročnost	Schůzka 90 min, příprava 40 min, ½ víkendů skauti	Schůzka 120 min, příprava 30 min, ¼ víkendů skauti	Schůzka 90 min, příprava 60 min, ½ víkendů skauti
Specifické období během roku	Není	není	Kritické období okolo Vánoc a před prázdninami
Budoucnost na střediskové úrovni	Otevřen novým funkcím, osamostatnit družinu	Ne	Ne
Budoucnost na státní úrovni	Pokračovat v současných aktivitách, nápad vlastního kurzu	Instruktor, organizační struktura (ústředí)	Spíš ne

Kategorie	Aktivita ve skautu	
Kódy	Respondent 4	Respondent 5
Další aktivity v rámci junáku	Vedení několika paralelních životů – vedoucí družiny, dobrovolník v SI, instruktor na kurzu	Vedení několika paralelních životů – výchovný zpravodaj, instruktor na kurzech, dobrovolník v SI, spoluorganizátor NSJ 2023 a OBROK 2024
Časová náročnost	Schůzka 90 min, příprava 120 min, ¼ víkendů skauti	Schůzka 90 min, příprava 40 min, ½ víkendů skauti
Specifické období během roku	Tábor je vyvrcholení celého roku	Zkouškové období ve škole
Budoucnost na střediskové úrovni	Časem ano	Ne
Budoucnost na státní úrovni	Instruktor, programy pro rovery v SI	Organizační struktura (ústředí)

Tab. 4. Výstupy z rozhovorů – kategorie Aktivita ve skautu

Kromě R3 se všichni ostatní respondenti zapojují i do dalších skautských aktivit na celostátní úrovni, například jako instruktoři na různých kurzech (rádcovský, čekatelský, vůdcovský i lanový). R1 a R2 se podílejí na vytváření skautského časopisu Roverský kmen, který, jak název napovídá, je určen právě pro mladé rovery. Tento časopis vychází jednou za 2 měsíce. R2, R4 a R5 dobrovolničí v olomouckém Skautském Institutu. R3 má zkušenost s rolí instruktora na kurzu, avšak zatím nemá chuť si tuto pozici zopakovat: „*I když jsem byla docela mladá, kolikrát i mladší než účastníci, tak jsem se v té roli necítila úplně v tu dobu tak, jak jsem se asi měla cítit. Možná by to teď bylo jiný, těžko říct.*“ Naše práce se zaměřuje především na práci vedoucích s družinou. Považovali jsme však za důležité ukázat, kolik času věnují respondenti i dalším aktivitám v rámci skautingu.



Nyní se vrátíme zpátky k družinové činnosti. Skautské schůzky probíhají zpravidla jednou za týden a k tomu se konají ještě víkendové výpravy. Na obojí musí vedoucí naplánovat program pro účastníky, který by měl splňovat dané cíle a odpovídat jejich dlouhodobému plánu, kam chtějí jako družina i jako celý oddíl směřovat. U R2 trvají schůzky 120 minut, u všech ostatních respondentů jsou kratší, a to 90 minut. Příprava programu na schůzku zabere většinou respondentů kratší čas, než kolik trvá pak schůzka samotná. Jedná se o rozpětí 30–60 minut. Jen R4 zabere příprava více času než schůzka a to 120 minut. Všichni ostatní respondenti prožili dětství ve skautu, pravidelně se účastnili schůzek. R4 sice jeho oddíl pečlivě zaučil a absolvoval čekatelský kurz, je však možné, že mu příprava schůzky zabere více času než schůzka samotná právě proto, že jako dítě skautské schůzky nezažil. Většina respondentů byla ráda, že jsme je přiměli se nad tímto vůbec zamyslet. Všechno je to pro ně automatické a většinou nepřemýšlí nad tím, kolik času do skautingu investují. Kromě schůzek jsme zmiňovali i výpravy. Vycházeli jsme z toho, že měsíc má 4 víkendy a přepočítali jsme tedy, kolik víkendů naši respondenti stráví skautskými aktivitami. R1, R3 a R5 uvedli, že většinou stráví 2 ze 4 víkendů skautskými výpravami. U R2 a R4 to většinou bývá 1 víkend ze 4.

Pro některé z našich respondentů nastává během roku specifické období, kdy je pro ně činnost s družinou jednodušší nebo naopak náročnější. R3 jako kritický čas popisuje období okolo Vánoc, protože se tam koná spousta skautských akcí, zároveň člověk chce trávit vánoční čas doma a péct cukroví a k tomu je ještě kritické období ve škole s blížícím se pololetím. To samé přichází na konci školního roku v červnu, kdy končí školní rok a s přicházejícími prázdninami vrcholí i přípravy na skautský tábor. Zároveň ale tábor vnímá jako obrovské vyvrcholení a vlastně i jako odměnu za celoroční snahu. Stejně tak tábor popisuje i R4. Pro R5 je příprava programu pro skauty náročná také vzhledem ke školním povinnostem, zejména tedy ve zkouškových obdobích. R3 dále uvádí: *„Když máš život v pohodě, tak i ve skautu je to v pohodě, ale když řešíš nějaký problémy, tak ti najednou skaut přijde jako obrovský břímě, který vlastně jenom táhneš za sebou.“*

Jednou z našich otázek bylo Vidíš se v budoucnu v nějaké významné roli v rámci střediska nebo oddílu? R2, R3 a R5 odpověděli, že ne. U R2 se odpověď na tuto otázku odvíjí od osobního života. Tím, že brzy bude končit vysokoškolské studium, a uplatnění ve své profesi najde ve větších městech, ho čeká stěhování a dle jeho názoru by člověk ty významnější funkce neměl vykonávat na dálku, ale být přítomen v daném městě a středisku. Přípravuje si tedy nástupce na své funkce. Odpověď R3 byla velmi podobná jako u R2. Po dokončení studia se pravděpodobně také přestěhuje: *„Nechci být někdo, kdo v tom zestárne a nebude dělat nic jinýho. Takže ještě se uvidí, ale určitě je to konečná cesta, která pravděpodobně skončí v momentě, kdy budu chtít*

z *Moravské Třebové odejít jinam.*“ To platí u R3 i co se týče skautské budoucnosti na státní úrovni. Na rozdíl od toho se ostatní respondenti vidí v nějakých dalších aktivitách a plánují se realizovat jako instruktoři na kurzech nebo R2 a R5 míří až na ústředí. U R5 je zajímavé vidět, že se nechce dále rozvíjet v té střediskové hierarchii, ale míří spíš do té státní.

### 5.4.3 Kategorie Motivace

Další naše kategorie se nazývá Motivace. Ukazuje nám, jaká pozitiva skautští vedoucí vidí na práci s družinou a jaký přínos má tato činnost přímo pro ně osobně. Vlastně se tedy jedná o důvody, které vedoucí motivují k činnosti s družinou.

Kategorie	Motivace		
Kódy	Respondent 1	Respondent 2	Respondent 3
Prvotní motivace	Obdiv hierarchie, touha stoupat, sloužit, předávat, seberozvoj, připravit, naučit, vlastní rozhodnutí	Krize ve středisku, donucen okolnostmi i vlastní rozhodnutí, touha stoupat	Vlastní rozhodnutí, touha předávat
Zpětná vazba	Mohlo by být více, konstruktivní od jednoho člověka, od vedení ne	Sbíráme ji, ale dostatečně s ní nepracujeme, od vedení ne	Sbíráám si ji od dětí, od vedení ne
Co dávám	Dobrodružství, učení se navzájem, noví přátelé, služba	Proces vymýšlení, rozmanitost, vzor	Dobrodružství, zkušenosti, učení se navzájem, noví přátelé
Co dostávám	Dobrodružství, seberozvoj, učení se navzájem, noví přátelé, myšlenkový základ skautingu	Pocit moci, blízký vztah s dětmi, pozitivní emoce od dětí, možnost předávat a formovat	Energie dětí, blízký vztah s dětmi, dobrodružství, zkušenosti, učení se navzájem, noví přátelé

Kategorie	Motivace	
Kódy	Respondent 4	Respondent 5
Prvotní motivace	Obdiv skautských hodnot a filozofie, touha předávat, vlastní rozhodnutí	Objevila se nečekaná příležitost, vlastní rozhodnutí
Zpětná vazba	Od dětí ano, od vedení velmi málo	Velmi málo, chtělo by to větší důraz
Co dávám	Pochopení, vzor, učení se navzájem	Blízký vztah s dětmi
Co dostávám	Výstup z komfortní zóny, možnost předávat, učení se navzájem, myšlenkový základ skautingu	Blízký vztah s dětmi, růst, seberozvoj

Tab. 5. Výstupy z rozhovorů – kategorie Přínosy

Na otázku Jak jsi začal vést družinu všichni respondenti odpověděli, že důvodem bylo jejich vlastní rozhodnutí k této činnosti. Jen u R2 k tomu hrály roli i okolnosti ve středisku a byl k této roli trochu nasměrován. Dle slov R2 bylo tehdy u nich ve středisku krizové období, kdy měli nedostatek vedoucích: „(...) *jsem se tak nějak asi vyprofiloval jako nejvhodnější do toho vedení (...) to, co chtějí od toho vedení toho oddílu, tak představuju já, tak mě vyslali na čekatelky (...)*“ I on sám v sobě měl krizi ohledně skautingu, ale myslí si, že vyslání na čekatelský kurz jeho působení zachránilo a roli vedoucího přijal za vlastní. Ostatní respondenty k vedení družiny motivovala možnost předávat získané zkušenosti a dovednosti, a tak trochu i touha stoupat. Tedy chuť získávat vyšší postavení v té hierarchii. K tomu se vyjádřil i R2: „(...) *ten pocit moci, že někomu můžu předávat nějaký své věci a můžeme ho formovat (...)*“

R4 začal se skautingem později v porovnání s ostatními respondenty: „*Dostala jsem se k tomu přes SI, přes kamaráda. Věděla jsem, že skauting existuje už kdysi, ale vůbec jsem neviděla nějaký přesah, hodnoty, filozofii, tu myšlenku (...) prvotně jsem jen chtěla být součástí toho, přihlásit se k tomu aktivně a ani jsem nevěděla, že když jsem si tím neprošla, že bych mohla víst ty děti, že by mi k tomu někdo dal tu kompetenci*“ Popisuje, že nejdříve začal

samostudiem, četl různé metodiky a vytvářel si v sobě takový nenásilný kompas, kam by chtěl směřovat.

Zaměřili jsme se i na to, jak naši respondenti pracují se zpětnou vazbou. R1, R2 a R3 odpověděli, že od vedení nedostávají žádnou zpětnou vazbu. U zbylých respondentů se občas vyskytne zpětná vazba od výše postavených, avšak je jí velmi málo. R5 by rád se zpětnou vazbou pracoval víc, a proto se ve svých oddílech snaží propagovat odměnový systém s březovými lístky: *„To je ocenění pro lidi, který pracují s dětma a mládeží celkově. Je to pro učitele a pro jakoukoliv výchovnou organizaci. Je to strašně krásný a má to 12 stupňů, který má třeba Foglar a takovýhle velký jména. Jsou tam různé podmínky, jak to získat, je to složitější. Je to ale hezký způsob, jak můžeš odměnit ty rádce/vedoucí, což se mi strašně líbí a chci to teď taky trochu hnát do oddílu. Některý oddíly to mají už zaběhlý, ale skauti to teprve spíš objevují, že to znají spíš jiný organizace. V rámci toho odměňování se mi to hrozně líbí.“* Žijeme v době, kdy sociální sítě jsou významným faktorem a obzvláště u mladších generací jsou velmi populární, a tak R2 hovoří o zpětné vazbě skrze ně: *„Nicméně pro mě cenná zpětná vazba je, že jako ti skauti si uveřejní něco skautského na svých sociálních sítích. Že to naše působení je natolik silné, že oni to vnímají jako tak významnou část svého života, na tolik, že si to chtějí jako zveřejnit a veřejně se tím jako pochlubit na těch sockách. Takže tohle je pro mě jako významná zpětná vazba od skautů.“* Dále popisuje, že zpětnou vazbu se snaží si pravidelně sbírat ať už po schůzkách či po akcích, ale má pocit, že s ní pak dostatečně nepracují a moc na základě ní nedělají změny. R4 uvádí, že se díky skautingu naučil přijímat zpětnou vazbu, a to pozitivní i negativní. R3 si podobně jako R2 získává zpětnou vazbu po schůzkách i akcích: *„Od dětí se snažím si ji získávat, když se třeba jedná o nějakou náročnější aktivitu nebo když třeba mne nějaká aktivita přišla super, tak chci vědět, jestli to i je bavilo.“* S názory dětí pak dále pracuje a chystá nebo upravuje program podle nich.

Dobrodružství máme pod kódem Co dávám i Co dostávám, protože spousta vedoucích se snaží vymýšlet program svým svěřencům „na míru“ a aby je bavil a skrze skautské zážitky jim tak předávají dobrodružství. Zároveň ta činnost s družinou je dobrodružství i pro samotného vedoucího, protože se mnohdy ocitne v nečekaných situacích a taky to dobrodružství prožívá se svými dětmi. Stejně tak do obou kódů řadíme nové přátele. Jak popisuje R3: *„(...) chci těm dětem dát nějaký kvalitní čas ve skautu a vytvořit partu dobrých kamarádek (...)“*. Vedoucí sami během svých skautských let získávají spoustu přátel mnohokrát na celý život, avšak stejně tak dávají nové přátele i dětem. Nepracují jen s jednotlivci, ale s celou družinou, ze které se snaží vytvořit tým. R1 popisuje, jak je vedení družiny i formou seberozvoje pro něj: *„Pamatuju si, jak jsem těm klukům vysvětloval, když byli ještě malými vlčátky, že i já se od nich učím a oni*

necháпали. R. B. Powell to vyjádřil slovy „*Learning by doing*“, tedy učení zkušeností. (...) Já se učím vést lidi, být jim nápomocný a být pro ně jisté světlo ve tmě, než zjistí, že mají dostatečně silný zrak na to, aby viděli sami. To, že to dělám, je pro mne nesmírnou školou.“ Tohle je přínos družiny pro R1 a zároveň je to to, co jej na družině nejvíc baví.

R2, R3 a R5 vysvětlují, že významným motivačním prvkem jsou pro ně přímo děti. R2 říká: „*No tu chuť beru vlastně jako v těch skautech, protože si myslím, že to jsou strašně jako zajímavá individua. Každý ten jedinec je prostě pro mě super zajímavý a furt jako chci být u toho, kam se ti jednotliví lidi jako povedou nebo „co z nich bude“ a chci u toho být, protože mě to zajímá. Mezi náma se prostě za ty 4 roky třeba vytvořil nějaký vztah, který považuju za silný a cením si ho.*“ R3 popisuje, že ve skautu děti neustále něco učí, neustále jim něco předává, a i díky tomu studuje učitelství. Protože jej právě tohle baví a skauting v něm tuhle touhu probudil. Zároveň vypráví, jak si s dětmi za tu dobu vybudovali blízký vztah: „*Nejlepší je vidět ty děti, jak rostou, jak se vyvíjí a jakým způsobem tvoje chování a to, co se jim snažíš předat, je ovlivňuje.*“ a co jej na té činnosti s družinou baví: „*Když vidím, že to, co jsem pro holky vymyslela je baví. Nebo když vidím, že to, co jsem před pár lety se je snažila naučit si pamatujou nebo to dokážou dokonce použít.*“

Jelikož R5 se potýkal s vyhořením uvádí, že ve vedení družiny ve finále neviděl moc pozitiv. Do činnosti jej motivoval vztah s tou družinou a vidět jejich i svůj růst a nadšení. R1 a R4 jako základní motivační prvek popisují myšlenkový základ celého skautingu. Hovoří o tom, jak se shlédli ve skautských hodnotách a že jim pomohli vytvořit vlastní hodnotový žebříček.

#### **5.4.4 Kategorie Úskalí**

Role skautského vedoucího není vždy jednoduchá a tato cesta má i svá úskalí. Proto jsme tak nazvali další kategorii. Ukazuje, s jakými obtížemi se vedoucí potýkají.

Kategorie	Úskalí		
Kódy	Respondent 1	Respondent 2	Respondent 3
Spolupráce a komunikace	Komplikovaná	Komplikovaná, nejistota	Komplikovaná
Zodpovědnost	Následovat skautské myšlenky	Vzor, nápaditost	Za skautské myšlenky i družinu, nápaditost
Časová náročnost	Není překážkou		Občas až břímě, stres

Kategorie	Úskalí	
Kódy	Respondent 4	Respondent 5
Spolupráce a komunikace	Snadná	Komplikovaná
Zodpovědnost	Vzor, nevyhořet	Nevyhořet, sebedisciplína
Časová náročnost	Není překážkou, občas stres	Příliš velká, stres

Tab. 6. Výstupy z rozhovorů – kategorie Úskalí

R2 se jakožto vedoucí oddílu potýká s problémovou motivací vedoucích a nemá tak v nich jistotu: „*Momentálně je poměrně těžší ještě udržet ty lidi pode mnou. Nějaká jako nejistota toho, jestli jako končí, nekončí.*“ Pro R3 je negativním prvkem přílišná časová náročnost skautingu, což pro něj občas ze skautingu dělá břímě. Když se příliš mnoho skautských aktivit sejde s příliš mnoho školními povinnostmi, vzniká pro něj náročná stresová situace. Se stresem jakožto problémovým faktorem se potýká i R4 a R5.

Krom R4 všechny respondenty trápí občasná problémová spolupráce s ostatními vedoucími v oddíle. R2 toto popisuje: „*Ta spolupráce s lidma, komunikace, to je trošku jako problém a zase jako snažíme se s ním pracovat, ale je to strašně těžký. Tím myslím mezi vedoucíma. Mezi skautama je to o trochu lepší.*“ Dále také má pocit, že někteří vedoucí v oddíle nevyužívají naplno svůj potenciál a své úkoly tak odbydou. Ještě zmínil problém s neustálým hledáním nových věcí, nových nápadů, protože má pocit, že toho již dost vyčerpali.

Nejen pro R1 je obtížná sebedisciplína: „*Nejtěžší je bez pochyby nesejít z té stezky, neztratit jistou disciplínu sama sebe, neztratit povědomí o důvodu, proč to člověk dělá.*“ R5 jako problém s disciplínou popisuje takto: „*A nejtěžší je si to postavit jako takovou prioritu, co se od tebe očekává, aby byla. Prostě fakt každé týden, když nemáš čas, když máš jinou akci, když chceš odjet, tak prostě musíš upřednostnit to, protože prostě víš, že 10 holek nebude mít program a ty rodiče počítají s tím, že ty děti vypadnou z bytu.*“ R3 vysvětluje, že obtížná může být i zodpovědnost, která leží na jeho bedrech: „*Ať už to je zodpovědnost, když jedete někam na výpravu nebo za to, že ty holky vytěží z toho skautingu to, co z toho vytěžit mají, protože ty jseš ten člověk, kterej to má na starosti.*“

Vyhoření je problém, se kterým se potýká významný počet skautských vedoucích. Z našich respondentů o něm hovoří R4 a R5, kdy R5 popisuje vyhoření jako důvod ukončení její činnosti s družinou. Zajímavé však je, že došlo k demotivaci pouze na úrovni činnosti s družinou, a ne celkově ve skautingu. Má plány nadále pokračovat ve skautských aktivitách na státní úrovni. Pouze pro R2 byly všechny tyto komplikace natolik výrazné, že měl někdy i chuť celou svoji skautskou činnost vzdát. Ostatní respondenti tyto obtíže a negativa takto nevnímají a nejsou pro ně až tak významným faktorem. Avšak u všech našich respondentů převažují pozitiva nad negativy a neplánují tak v blízké budoucnosti skončit se skautingem úplně.

## **5.5 Shrnutí výsledků výzkumného šetření**

Před začátkem výzkumu jsme si stanovili výzkumné otázky, na které nám výzkum má pomoci získat odpovědi. Pomocí rozhovorů s respondenty a jejich následného vyhodnocení metodou otevřeného kódování se nám tyto odpovědi podařilo získat.

Výzkumná otázka VO1 zněla: Kolik času dobrovolníkům zabírá skauting a kolik času jim pak zbývá na další volnočasové aktivity? Jelikož se jedná o dobrovolnictví, dobrovolníci (respondenti) si sami určují, kolik skautingu chtějí věnovat času a zda se budou věnovat skautingu na úkor některých svých dalších koníčků. To nám také vyplynulo z odpovědí respondentů. Někteří chtějí skautu věnovat neomezené množství svého času a vlastně ani nevyhledávají další volnočasové aktivity. Někdo dokáže skauting propojit i s dalšími oblastmi svého života a díky dobré schopnosti timemanagementu se věnovat i dalším časově náročným aktivitám. R4 a R5 jsou někdy ve stresu právě kvůli času a neschopnosti stihnout vše, co by chtěli. R3 popisuje, že vedení družiny nejsou jen schůzky a výpravy a jejich příprava, ale je tam spousta práce, která není na první pohled vidět: „*Je to i celotýdenní nějaká komunikace s rodičema, v rámci oddílu nebo s holkama z družiny, plánování, ...*“

Dále jsme se ve VO2 a VO3 zajímali, co skautské vedoucí motivuje k vedení družiny, co je na vedení skautské družiny baví nejvíce a co jim tato činnost přináší. Nejčastěji byla zmiňována celá ta komunita lidí, která naše respondenty obklopuje. Většina z nich v oddílech, kde působí, i vyrostla. Mají blízký vztah ke svému oddílu, jeho tradicím i členům. U působení u družin se nejedná o krátkodobou záležitost, nýbrž je to opět dlouhodobý závazek. Za ten čas se s dětmi velmi sblíží a družina sama o sobě se pro vedoucí stává motivačním prvkem. R1 uvádí: *„Já se učím vést lidi, být jim nápomocný a být pro ně jisté světlo ve tmě, než zjistí, že mají dostatečně silný zrak na to, aby viděli sami. To že to dělám je pro mne nesmírnou školou. To mne na tom zároveň i nejvíce baví. Nechci, aby to teď vyznělo, že egoismus tu úplně vytlačuje ten altruismus. Je to vlastně pozitivní side effect.“* Dále také často byla zmiňována hesla jako dobrodružství, seberozvoj, vystoupení z komfortní zóny, radost, učení se navzájem a možnost předávat. Také je důležité zmínit, že dobrovolníky práce s družinou baví i přes to, že to není vždy jen zábava a jednoduché. Chtějí však v životě cítit myšlenkový základ skautingu a předávat tyto hodnoty dalším generacím. Někteří respondenti jako motivační prvek zmiňovali i touhu stoupat. Obdivují skautskou hierarchii a jejich cílem je dostat se tak vysoko, jak je to jen možné. Skautský vedoucí musí být také kreativní člověk plný nápadů. Jednou z věcí, která naše respondenty na činnosti s družinou baví, je právě ten proces vymýšlení a rozmanitost, kterou skauting představuje oproti ostatním zálibám. To R2 popisuje takto: *„(...) můžeš zkoušet ty nové věci, a nejseš vázaná tím jako jedním tématem jako třeba kroužky DDM. (...) Ale na skautu, když chceš hrát na flétnu, tak můžeš dvě schůzky hrát na flétnu a pak jí zahodit a dělat úplně něco jiného. Takže tahle variabilita mne baví na tom asi nejvíce. Když se můžeme věnovat různým věcem, jak dlouho chceme a zároveň to je pořád v těch hranicích a myšlenkách skautingu.“*

Také jsme se zajímali, s jakými obtížemi se skautští vedoucí potýkají a k této problematice směřovala VO4. Čtyři z pěti respondentů odpověděli, že významným problémem je pro ně spolupráce s ostatními lidmi v jejich okolí. Častokrát jim činnost znepříjemňuje komplikovaná domluva a komunikace. Vedoucí za své svěřence nesou zodpovědnost, což je také nelehký úkol. Výše jsme zmiňovali kreativitu, která patří do obou odstavců. Může představovat motivační i demotivační prvek zároveň. Vedoucí baví vymýšlet program, ale občas se dostanou do bodu, kdy jim dochází nápady a už neví, jak nově a zábavně dané téma pojmout.

Naše poslední výzkumná otázka VO5 zněla: Jaké mají skautští vedoucí plány do budoucna v rámci své činnosti? Bylo zajímavé zjistit, že většina našich respondentů neskončí jen u vedení družiny, ale mají v plánu dále stoupat a zkoušet nové věci například jako instruktoři na kurzech nebo jako členové ústředí junáka. R5 hovořil o vyhoření a o ukončení činnosti s družinou, avšak



nekončí se skautingem celkově a dále se podílí na přípravě spousty významných projektů. Nikdo z respondentů nehodlá se skautingem skončit v blízké budoucnosti.

Motivací skautských vedoucích se již zabývaly některé výzkumy. Za zmínku stojí například práce Nikoly Šmídové, která poukazovala na ekonomickou hodnotu dobrovolnictví, konkrétně v organizaci Junák – český skaut, z. s. Popisuje, že právě skautská organizace může mít obrovský pozitivní vliv nejen na své členy, ale i na jejich široké okolí a rozhodně by tak neměla být přehlížena hodnota této práce. Zjišťovala, nakolik si své činnosti cení samotní vedoucí a nakolik si dobrovolnických aktivit cení jejich příjemci. Šmídová ([online], 2018) popisuje výsledky svých výpočtů: *„Z výpočtů vyplynulo, že průměrná ekonomická hodnota jedné odvedené hodiny dobrovolníkem ve skautském středisku MT je 161,11 Kč/hod.“* (Šmídová [online], 2018)

Radka Jankurová ([online], 2023) provedla výzkum o přístupu veřejnosti k dobrovolnictví a o jeho dopadech na dobrovolníky. Výzkum byl založen na předpokladu, že dobrovolnictví je veřejností vnímáno jako pozitivní jev, avšak téměř polovina respondentů se v průběhu své činnosti setkala s negativními reakcemi od okolí. Tyto ohlasy rozhodně ovlivňují dobrovolníky samotné i jejich činnost. (Jankurová [online], 2023)

## Závěr

Bakalářská práce se zabývala motivací skautských vedoucích k činnosti v organizaci Junák – český skaut, z. s. V současné době se k organizaci hlásí více než 70 tisíc členů, díky čemuž ji můžeme označit za největší výchovnou organizaci pro děti a mládež v naší republice. Působí tak na obrovské množství lidí. Čím dál více rodičů touží přihlásit své děti právě do skautu, velmi rychle roste zájem o tuto zájmovou organizaci. Avšak spousta oddílů napříč celou republikou se potýká s problémem v podobě nedostatku vedoucích a musí tak nové dětské členy i odmítat. To je jeden z důvodů, proč považuji za důležité se zamyslet nad motivací dobrovolníků, tedy nad tím, co je k jejich činnosti vede.

V teoretické části jsem charakterizovala skautskou organizaci celkově. Popsala jsem historický vývoj organizace a vliv, který na ni měly sociální a politické události, i to, jak vypadá chod a uspořádání organizace nyní. Skauti mají komplexní systém svých vzdělávacích a zážitkových kurzů a jednou z jejich hlavních funkcí je právě motivace vedoucích. V další kapitole jsem popsala motivaci, konkrétně jsem se věnovala základním pojmům a poté několika významným teoriím motivace. Většina skautských vedoucích se nachází ve věku 15–25 let. Proto jsem v další kapitole charakterizovala toto vývojové období a vyjmenovala jeho specifika. V kapitole s názvem Dobrovolnictví jsem se zabývala základním popisem dobrovolnictví a motivací k němu. Vztah skautských vedoucích a jejich svěřenců je založen na principu mentoringu, který jsem zařadila také do této kapitoly.

V rámci praktické části bylo provedeno výzkumné šetření. Na základě stanovených výzkumných otázek jsem realizovala rozhovory s pěti respondenty, kteří odpovídali mé předem určené charakteristice. Rozhovory jsem vyhodnotila metodou otevřeného kódování. Nasbíraná data jsem roztřídila do tabulek dle kategorií a kódů a ty následně popsala.

V závěru tedy můžu říci, že skautské vedoucí k dobrovolnictví motivuje přímo skautská organizace. Dobrovolníci přijali za své myšlenkové základy a hodnoty zmiňované organizace a mají zájem je dál šířit napříč naší populací. Uvědomují si, jak obrovský vliv mohou mít na své svěřence a že je důležité s ním nakládat opatrně. Pro naše respondenty je důležité, že oni sami jsou členy svých oddílů, které pro ně představují bezpečné prostředí, kde se nebojí být sami sebou. I tohle je jeden z prvků, který vedoucí motivuje. Chtějí dalším generacím dopřát to, co jim skauting předal, a dopřát jim stejná dobrodružství a pevnou partu blízkých přátel.

Nemalé množství oddílů se potýká s problémem, že jim odchází spousta mladých dobrovolníků. Snažila bych se tedy tomuto problému předejít a více se soustředit na důvody, proč vedoucí končí se svojí činností, a motivovat je k pokračování. Všichni respondenti

vyprávěli, že na svoji činnost nedostávají konstruktivní zpětnou vazbu od svého vedení, která by jim pomáhala jejich práci zkvalitnit. Oddílům a střediskům bych tedy doporučila se více zaměřit na motivaci svých dobrovolníků a celkově na práci s nimi. Vidíme, že ačkoliv je tu skautská organizace již více než 110 let, stále se mění a vyvíjí.

## Zdroje

### Literatura

ARMSTRONG, Michael. *Řízení lidských zdrojů: nejnovější trendy a postupy*. 10. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-2471-407-3.

BRUMOVSKÁ, Tereza a Gabriela MÁLKOVÁ. *Mentoring: výchova k profesionálnímu dobrovolnictví*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-772-5.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. české vyd. Přeložil Vladimír JŮVA, přeložil Vendula HLAVATÁ. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 4., přepracované a rozš. vyd. Praha: Portál, 2016, 437 s. ISBN 978-80-262-0982-9.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 978-80-247-1284-0.

MASLOW, Abraham Harold. *Motivace a osobnost*. Přeložil Pavla LE ROCH. Praha: Portál, 2021. ISBN 978-80-262-1728-2.

MATULAYOVÁ, Tatiana, Pavlína JURNÍČKOVÁ a Jakub DOLEŽEL. *Motivace k dobrovolnictví*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. Monografie. ISBN 978-80-244-5110-7.

NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace chování*. 3., přepracované vyd. Praha: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-830-6.

NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 1996. ISBN 978-80-200-0592-7.

NAKONEČNÝ, Milan. *Obecná psychologie*. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton, 2015. ISBN 978-80-7387-929-7.

PLHÁKOVÁ, Alena. *Dějiny psychologie*. Praha: Grada, 2006. ISBN 978-80-247-0871-3.

PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 978-80-200-1499-3.

ROCHESTER, Colin. *Volunteering and society in the 21st century*. London: Palgrave Macmillan, 2010, xviii. ISBN 978-0-230-36772-2.

SCHMALT, Heinz-Dieter a Thomas LANGENS. *Motivation*. 4. Stuttgart: Kohlhammer Verlag, 2009. ISBN 978-3-17-022791-0.

ŠANTORA, Roman. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – TDC, 2012. ISBN 978-80-204-2622-2.

ŠULOVÁ, Michaela. *Dobrovol'nictvo ako spôsob seberealizácie mladého človeka*. Ružomberok: Verbum, 2015. ISBN 978-80-561-0308-1.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014, 377 s. ISBN 978-80-262-0644-6.

THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0714-6.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2002. ISBN 8071785148.

VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 3. dpl. a přeprac. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie. II, Dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1318-5.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005. ISBN 978-80-246-2153-1.

## Elektronické zdroje

Dospělí průvodci [online]. 9. 11. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda/2021-04/dospeli-pruvodci>

Družina [online]. 9. 11. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda/2021-04/druzina>

Družinový systém junáka [online]. 2019 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dru%C5%BEinov%C3%BD\\_sys%C3%A9m\\_jun%C3%A1ka.svg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dru%C5%BEinov%C3%BD_sys%C3%A9m_jun%C3%A1ka.svg)

Historie skautingu [online]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/historie/>

Charakteristika NNO [online]. 2023 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zakladni-informace-767/>

Jak si vybrat vzdělávací akci [online]. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/vzdelavani/jak-si-vybrat-vzdelavaci-akci>

JANKUROVÁ, Radka. Přístup veřejnosti k dobrovolnictví a jeho dopad na dobrovolníky [online]. Olomouc, 2022 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/izdfmw/>. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Eva Klimentová, Ph.D.

Josef Vyprachtický [online]. 2023 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/vedeni-organizace/josef-vyprachticky/>

Nestátní neziskové organizace [online]. 2016 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.annojmk.cz/co-jsou-nestatni-neziskove-organizace-nno>

Organizační řád [online]. 09. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <file:///C:/Users/ASUS/Downloads/rad-organizacni-2022-09.pdf>

Proč se stát skautem [online]. 2023 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/proc-skauting/>

Program osobního růstu [online]. 9. 11. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda/2021-04/program-osobniho-rustu>

- Přehled a vlastnosti funkcí [online]. 09. 2017 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <file:///C:/Users/ASUS/Downloads/rad-organizacni-2017-09-priloha-funkce.pdf>
- Příroda [online]. 9. 11. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda/2021-04/priroda>
- Skautská výchovná metoda [online]. 2023 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/vedu-oddil/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda>
- Skautský slib a zákon [online]. 16. 1. 2023 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda/2021-04/slib-a-zakon>
- Symbolický rámec [online]. 9. 11. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda/2021-04/symbolicky-ramec>
- ŠMÍDOVÁ, Nikola. Ekonomická hodnota dobrovolnictví: aplikační možnosti konkrétní metody ve vybrané neziskové organizaci [online]. Brno, 2018 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/q1rvw9/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta. Vedoucí práce doc. Ing. Gabriela Vaceková, PhD.
- Typické vzdělávací dráhy [online]. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/vzdelavani/typicke-vzdelavaci-drahy>
- Učení se zkušeností [online]. 9. 11. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda/2021-04/uceni-se-zkusenosti>
- Vedení organizace [online]. 2023 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://www.skaut.cz/skauting/vedeni-organizace/>
- Zapojení do společnosti [online]. 23. 11. 2022 [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/skautska-vychova/skautska-vychovna-metoda/2021-04/zapojeni-do-spolecnosti>

## **Seznam zkratek**

NNO – nestátní nezisková organizace

NSJ – Národní skautské jamboree

SI – Skautský institut

SVAT – Skautský video-audio tým

TDC – Tiskové a distribuční centrum



## Seznam obrázků

Obr. 1. Skautská výchovná metoda (*Skautská výchovná metoda* [online], 2023)

Obr. 2. Družinový systém junáka (*Družinový systém junáka* [online], 2019)

Obr. 3. Typické vzdělávací dráhy (*Typické vzdělávací dráhy* [online], 2022)

## **Seznam tabulek**

Tab. 1. Charakteristika respondentů

Tab. 2. Otevřené kódování – kategorie a kódy

Tab. 3. Výstupy z rozhovorů – kategorie Propojení skautského, osobního a pracovního života

Tab. 4. Výstupy z rozhovorů – kategorie Aktivita ve skautu

Tab. 5. Výstupy z rozhovorů – kategorie Přínosy

Tab. 6. Výstupy z rozhovorů – kategorie Úskalí

## **Seznam příloh**

Příloha č.1 – Přepis rozhovoru s R1

Příloha č.2 – Přepis rozhovoru s R2

Příloha č.3 – Přepis rozhovoru s R3

Příloha č.4 – Přepis rozhovoru s R4

Příloha č.5 – Přepis rozhovoru s R5

## Příloha č. 1

1. Kde bydlíš? To se liší – koleje v Olomouci (Neředín) a byt rodičů v Moravské Třebové (někdy i ve stanu v lese, někdy pod širákem třeba na Mallorce, ...)

Kde žiješ? V Olomouci

Kde skautuješ? (V jakém oddíle) V Moravské Třebové v oddíle 1. a 2. a na úrovni celostátního skautingu

2. Kolik ti je let? 22

Jak dlouho skautuješ? 14 let (od roku 2009)

Jak dlouho vedeš? 7 let

3. Jsi rádcem nebo vedoucím a jaký v tom ve vašem oddíle rozdíl? Záleží, v kterém oddíle ... Jsem dospělým průvodcem podle SVM, praxe se ale v rámci oddílů i středisek napříč republikou liší. U nás jsou vedoucí starší patroni u družin, zpravidla dospělí. Rádcové často bývají 15-18 letí průvodci. V obou oddílech jsem bezpochyby vedoucím.

4. Jsi student/pracuješ, kde a co?

Oboje – studuji žurnalistiku na FF na UPOLu, pracuji jako horský průvodce cestovní kanceláře Alpina

Kolik ti to zabírá času?

Pracuji tak, aby to byla moje zábava, tedy jsem schopen si spoustu pracovních aktivit vykázat jako zábavu. Do teď jsem působil jako komerční fotograf, i to je můj koníček. Škola i práce zabírají zhruba 7 hodin mého dne (od té doby co se vzbudím do té doby, než jdu spát). I když s tou prací to je trochu těžší, nepracuji pravidelně, ale v určitých dobách/periodách, takže se to těžko počítá. Jsou doby, kdy moje práce zabírá 100 % mého dne a jindy naopak 0 %. Škola by nám se vším všudy měla zabírat 8 h denně jakožto hlavní pracovní úvazek, což je třetina dne. Ale jsou jisté obory a taky záleží na schopnostech studenta, ale jde to udělat tak, aby škola nezabírala 8 hodin.

Jak jsi schopný to skloubit se skautingem?

Jsem schopen parádně proplítat všechny činnosti, který dělám, ať už je to univerzita, práce i jiné volnočasové aktivity. Žurnalistickou profesi uplatňuji i v rámci junáka. Takže jsem schopen to skloubit skvěle.

5. Máš nějaké časově náročné aktivity mimo skauting? /máš vůbec nějaké činnosti mimo skauting? Obecně jak jinak trávíš čas?

Dost mých kamarádů jsou skauti, takže těžko najít tu hranici, kde junák končí ... „taková ta pasivní práce“. Všechny moje partnerky byly nebo jsou skautky. Můžeme to ale brát tak, že

když nejsem na skautské akci, neskautuju. V tom případě se věnuji outdoorovému sportu (konkrétně trailové běhání), horolezectví a trekování po horách, čtení filozofické literatury a fotografování, které ale dokážu spojit s jakoukoliv další složkou svého života.

6. Co všechno děláš v junáku?

Vezmeme to podle organizačního řádu junáka od té nejnižší pozice. Vedu skautskou družinu Orlici, která začátkem tohoto školního roku přestoupila z 1. oddílu do toho 2., skautského a já společně s nimi. Přesto ale jsem zástupce vedoucího toho vlčáckého oddílu, mám na starost především agendu programu a pokroku, což je paradoxně aniž by si to ostatní uvědomovali ta nejdůležitější a nejnáročnější část z agendy celého oddílu. S vlčáckým oddílem pořádám tábory, nikoliv ale v oficiálních rolích, které jsou napsány v táborové hlášence, ale mám tam na starost již zmiňovanou agendu. Dále, a ne sám, transformuji středisko do jeho nové existence. Za půl roku dostanu nové významné a časově náročné role od budoucího vedoucího střediska. Vykazuji aktivitu, která se bude dále stupňovat, v roverském kmeni. Mimo jiné jsem také aktivním činovníkem, který v posledních dvou semestrech nemohl chodit na střediskové rady kvůli časové zaneprázdněnosti, ale dříve to dělal aktivně a teď po tom, co se změní čas to budu dělat i nadále. Pořádal jsem nespočet akcí, které přesahovaly velikost našeho střediska i okresu – například noční šifrovací běhací závod Bojovka (posledního ročníku se účastnily družiny ze 4 krajů), dále také ZVaS. Byl jsem delegátem střediska na okresním sněmu, delegátem okresního sněmu na valném sněmu. Jsem redaktor a fotograf Roverského kmene (časopisu), moje fotografie se objevují v roční zprávě za rok 2022, ve Skautingu (časopisu pro vedoucí) a objeví se i v nově připravovaném rádcovském deníku. Dva roky jsem byl tajemníkem SVATu, tedy jsem fotil i pro akce jako je Miquik nebo pro SI v Praze. Druhým rokem jsem instruktorem na kurzu Lanáč, od letošního roku jsem instruktorem na nejstarším kurzu Gemini Castor a Gemini Polux a ještě jsem dělal instruktora na našem střediskovém rádcovském kurzu Třesk. Jaké role zastáváš v junáku? Jsem vedoucí družiny, zástupce vedoucího oddílu, redaktor a fotograf RK, instruktor na kurzech

Kolik ti to vezme času?

Neumím prokrastinovat a mám dobrý timemanagment a umím věci dělat poměrně efektivně, takže být je toho hodně, tak mne to nezatěžuje nějak extra moc. Navíc kdybychom si sestavili nějaký kalendář toho, co ode mne která aktivita v junáku očekává, tak zjistíme, že se zase tolik nepřekrývají. Můžu tedy říct, že junák zabírá cca 45 % mého času.

Kolik procent z tvé skautské činnosti zabere družinová aktivita? Kolik spotřebuješ na přípravu programů s dětma (schůzky, jakékoliv výpravy) a kolik hodin samotná akce?

Těžko se to počítá, vlastně to nejsem schopen říct. Schůzková aktivita je na bázi pravidelnosti každotýdenní. Tzn. Každý pátek mám hodinu a půl pravidelně schůzku. K tomu náleží příprava, která bude v rámci několika vyšších desítek minut. Výprava s družinou je jednou měsíčně, ale častokrát se to kryje s oddílovou výpravou. Průměrně 3 víkendy ze 4 jsou skautský (vzhledem na měsíc). Z toho 1-2 jsou družinový. Můžeme tedy říct, že cca 30 % mé skautské aktivity je věnováno družině. Nemíváme jednodenní akce. Zpravidla bývají přes noc, většinou přes dvě.

7. Můžeš mi, prosím, popsat, jak jsi začal vést družinu? Jak jsi se k tomu dostal atd.?

Já jsem vždy, a dělám to bohužel i teď, vzhlížel k lidem hierarchicky nade mnou. Tedy uvedli příklad, už když jsem byl na čekatelkách v roce 2018, tak jsem věděl, že jednou budu chtít být taky instruktorem a čím dřív, tím líp. Když jsem byl na vůdcovkách (a že můj kurz probíhal ve stejný čas a na stejném místě spolu s instruktorským), pořád jsem se těšil, až budu v té instruktorské roli. Takže otázka, jestli jednoho dne budu a jestli vůbec chci být vedoucím pro mne byla naprosto jasná a odpověď byla pozitivní, to nebylo třeba řešit. Svoji první příležitost jsem dostal v roce 2016 od září, kdy jsem začínal vést družinu kluků ročníkově 2004 narozených. Tu jsem vedl rok, než z vlčácké smečky přešly do skautské družiny a já jsem začal vést družinu úplně od začátku podle sebe se svým nejlepším kamarádem, kterého jsem znal od školky a trávil s ním většinu svého času a zároveň spolužákem. Prožili jsme spolu jak skautský, tak jak se i často říká civilní život. Předtím jsem vedl ... asi bych měl říct po boku, ale to není pravda. Vedl jsem sám s tím, že můj pomocník, který byl paradoxně zkušenější, byť mladší, ale na schůzky nechodil. A druhý patron, který družinu měl vést ročníkově 1964 a zároveň tehdejší vedoucí oddílu, tak v té době dohlížel i na ostatní družinové schůzky a byl v jiných místnostech nebo úplně bokem. Takže ta dvanáctičlenná družina kluků o 4-6 let mladších než já, smečka na pokraji puberty, byla čistě na mne. Ale zároveň jsem cítil ten tlak, že si nemůžu jako šestnáctiletý začínající rádce dělat věci po svém. Když jsem pak začínal vést novou družinu úplně od začátku, tak už na mne ostatní tak neviděli a mohl jsem do skautingu začít vracet skauting.

A proč jsi to začal dělat?

Protože trpím chronickou potřebou šplhat po žebříku, který nám nastavuje společnost. Žebřík jménem hierarchie. Asi se nabízí, aby řekl, že jsem chtěl skautingu vrátit to, co mi dal. Já to neřeknu, protože to by řekl každý. My jsme byli a pořád jsme vychováváni k nejvyšší pravdě a lásce, ku službě a ku třem pilířům junáka, tedy službě sobě, bližním a nejvyšší pravdě a lásce (transcendentální síla, ať si každý jedinec dosadí sám, co je tím pro něj myšleno). Nejen ten

roverský život, který jsem spíše nezažil nebo jsem ho musel formovat já sám ve svém seberozvoji, tak celý skauting je provázán určitou službou k těm třem pilířům, na kterých stojí junák, ke kterým by měly vychovávat i jiné organizace. Třeba církve, která ale silně opomíjí ten pilíř služba sobě. Všechny ty pilíře jsou bez pochyby stejně velké. Stojí v takovém pomyslném trojúhelníku a kdyby byl jeden menší než ostatní, všechno se to zhroutí. Bylo pro mne samozřejmostí sloužit jak bližním, a že jsem cítil tu potřebu předávat mé schopnosti, myšlenky a vědění, které jsem nabyt v junáku nebo jsem si na něj přišel sám, předávat ho dál. Zároveň jsem ale věděl, že je potřeba sloužit i nejvyšší pravdě a lásce, a to jsem mohl v 16 letech dělat ideálně vedením družiny.

8. Proč jsi se nestal/nestala roverem a začal jsi vést družinu?

Roverská činnost u nás ve středisku je nahodilá, neorganizovaná a nefunkční doposud. Říkal jsem, že jsem si roverský život častokrát vytvářel sám a myslím, že se mi to i dařilo. Určitě bych se i ve svém věku označil za rovera. Na tom není nic špatného a ani se to nevyklučuje s předepsanými věkovými kategoriemi. Jo, určitě u mne dochází k paralelnímu vedení několika životů. Rover, aktivní činovník v několika podobách (v rámci oddílu, střediska nebo na celostátní úrovni), dospělý průvodce/ patron jistě družiny. Ale nenazval bych se vedoucím. Kluci a holky se musí vést sami a my je k tomu musíme připravit, ideálně od co nejnižšího věku. Proto mým cílem není vést ty kluky, ale ukázat jim, že to dokáží sami a být pro ně tím patronem, průvodcem, ale ani průvodce v horách vám nevytváří 100 % programu a 100 % těch momentů, ale je to čistě z etymologie provádět, tedy cítím tam ten náznak na pomoc. Nikoliv nebýt tím agresivním psem v spřežení na prvních třech místech, ale být tím mužem na saních, který je usměrňuje, stará se o ně, ale není on na prvním místě, netáhne to spřežení, ale vede ho do té doby, než jsou ti psi dostatečně silní, aby se vedli sami.

Co tě na tom baví nejvíc? Co ti to dává?

Pamatuju si, jak jsem těm klukům vysvětloval, když byli ještě malými vlčátky, že i já se od nich učím a oni nechápali. R. B. Powell to vyjádřil slovy „Learning by doing“, tedy učení zkušeností. Je to i bod SVM. Já se učím vést lidi, být jim nápomocný a být pro ně jisté světlo ve tmě, než zjistí, že mají dostatečně silný zrak na to, aby viděli sami. To že to dělám je pro mne nesmírnou školou. To mne na tom zároveň i nejvíc baví. Nechci, aby to teď vyznělo, že egoismus tu úplně vytlačuje ten altruismus. Je to vlastně pozitivní side effect.

Co je na vedení družiny nejlepší a co nejtěžší?

Nejtěžší je bez pochyby nesejít z té stezky, neztratit jistou disciplínu sama sebe, neztratit povědomí o důvodu, proč to člověk dělá. A tím nemyslím neztratit těch pár slov, která člověk v hlavě nosí, ale neztratit ten sémantický význam. To je skutečnou výzvou, která dokáže porazit

kdejakého vedoucího, dokonce bych řekl že i většinu. To nejlepší se shoduje s odpovědí na předchozí otázku.

Mění se to během roku? (Třeba s přicházejícím táborem) Já jsem ty odpovědi položil tak obecně, že nemění.

9. Co tě pohání, kde bereš energii a chuť (motivaci) k družinové činnosti?

Opět v té službě. Nechci zacházet do příliš teologických vysvětlení, zkusím to tedy trochu jinak. Jsme služebníci Pravdy. To je poslání, kterého není radno se vzdávat, a proto se ho držím.

Jakou dostáváš zpětnou vazbu od okolí (od dětí, rodičů, ostatních rádců, ...)?

Dostávám, to bezpochyby. Nejsem psycholog ani pedagog, ale myslím, že ta schopnost dávat nějakou užitečnou zpětnou vazbu se v dětech objevuje až kolem 13. roku života. Na prahu tohoto stáří jsou mí kluci až teď, tedy jejich zpětná vazba doposud nebyla kdovíjak užitečná. Dostávám velmi dobrou zpětnou vazbu, ale od lidí malého počtu, protože lidé mi vytvořili určitý narativ, který nepřipouští, aby mi říkali pozitivní věci, ale očekávají, že já jsem ten člověk, který jejich slovy bude kritizovat ostatní. Spousta lidí ví, že moje zpětná vazba je konstruktivní a podle současného paradigmatu zpětné vazby i správná. Momentálně mi dobrou zpětnou vazbu dává jen jeden člověk. Tu méně konstruktivní dostávám od více lidí, nicméně stále se jedná o jednotky. Dostal jsem se do fáze života, kdy téměř všichni v mém okolí jsou skauti, takže od nich dostávám tu zpětnou vazbu. Konkrétně lidé, kteří k tomu zpravidla mají co říct, a to buď proto, že jsou nějak zainteresovaní do procesu té výchovy dětí (tím myslím především lidi z oddílů) nebo to jsou lidi, se kterými se o tom bavím a působí na nějakých instruktorských funkcích podobně jako já. Ale takových je minimum.

Hraje tahle část pro tebe velkou roli?

Budou tací, kteří řeknou, že každá zpětná vazba je dobrá. Já tvrdím, že jen jediná je dobrá, kterou dostávám, a ta pro mne roli hraje. Z toho, co mi je dáváno. Každopádně si dovedu představit, že mi zpětnou vazbu bude dávat daleko víc lidí a vím, od kterých bych si ji bral, protože to budou myslet pragmaticky a konstruktivně, a ne jako způsob výplodu své exprese.

10. Co tě naopak demotivuje a bere chuť do činnosti?

Jsou to tupci, které člověk neustále potkává. Já jsem názoru, že nikdo nemá právo na to být tupec. Jistý autor napsal knihu Mezi tupci a ta krásně popisuje moje pocity momentálně. Tupci dokáží člověku život pěkně znepríjemnit a ztížit mu jeho službu.

Máš někdy chuť se na to vykašlat úplně? (Co tě pak nakopne zpátky k pokračování?) Ne, nemám. Víím, že moje poutí coby vedoucího družiny není nekonečná a víím, že ten cíl se velmi přibližuje, jsem na nějakých 90 % té cesty.



11. Změnily se tvoje důvody, proč vedeš družinu, v průběhu času? (A proč?)

Nezměnily.

Jaké máš plány v rámci skautingu do budoucna?

Uvést družinu do stavu, kdy bude schopna vést se sama a už nebude potřebovat takřka vůbec svého dospělého průvodce. Nadále působit jako instruktor na zmiňovaných kurzech. Už rok mne trápí myšlenka na založení vlastního kurzu, která je ale mnohem komplikovanější, než jsem si původně naivně myslel. Jistě se v následujících letech nevzdám a budu přijímat další funkce na střediskové úrovni. Oddíl vést nechci, ačkoliv vím, že bych v tom byl dobrý. Právě kvůli tomu to dělat nechci. Jako třeba zástupce nebo na jiných pozicích jsem schopen jiného člověka uvést do toho stavu daleko snáz, než kdybych to dělal já. Potkávat úžasný lidi, hledat dobrodružství a pravdu a lásku.

Máš v hlavě nějaký bod, po který to hodláš dotáhnout a pak konec nebo je to pro tebe nekonečná cesta?

Jak je zřejmé, můj skautský život se odehrává na několika úrovních, tedy každá má nějaké svoje vlastní periodum. Jak jsem říkal v předchozí otázce, družina se blíží ke svému konci. Dnes už je to trochu klišé, ale pravdivé, jak se říká „skautem jednu, skautem navždy“ a já vím, že u mne to bude platit taky. Ať už se bavím o výchově mých budoucích dětí, která se nebude lišit od běžné výchovy v junáku. Ba naopak si troufám říct, že bude mnohem skautštější než jak ji mnoho vedoucích aplikuje ve svých družinách.

Vidíš se v budoucnu v nějaké významné roli v rámci střediska nebo oddílu?

V té roli jsem už teď. Nesmíme zapomínat, že jsou role pouze funkce technické. Tedy ony umožňují to, aby ty družiny mohli existovat a aby měly co nejjednodušší činnost, co největší pohodlí pro to, vychovávat ty děti pro budoucí život. Tedy ačkoliv jsou jim organizačně výš, nejsou vlastně víc důležité. Ale není rozumné být družinovým vedoucím do 58 let. I 30 let je podle mne moc.

## Příloha č. 2

1. Kde bydlíš? Haha. Trvalý bydliště mám v Sázavě u Lanškrouna.

Kde žiješ? Žiju tady v Olomouci a částečně i doma v Sázavě.

Kde skautuješ? (V jakém oddíle) Jsem registrovanej u nás v Lanškrouně a tam je spousta mé činnosti, ale vlastně působím i tady v Olomouci v SI a pod TDC v časopise.

2. Kolik ti je let? 23 let

Jak dlouho skautuješ? 16 let

Jak dlouho vedeš? Od prváku na střední se podílím na vedení, ale vedoucí oddílu jsem teď 5. rokem. Ale vlastně skauty jsem vedl asi od třetíáku na střední. Skauty teda vedu 6 let.

3. Jsi rádcem nebo vedoucím a jaký v tom ve vašem oddíle rozdíl?

No to je taky složitý. Když já jsem začínal víst, tak jsme tohle ještě nějakým způsobem rozlišovali, ale myslím si, že jsme to měli jako dost jinak, než s tím počítá nějaká jako oficiální skautská metodika a než se to dělá v nějakých jiných oddílech. Pod tím mým vedením to bylo takový různý. S něčím jako rádcema jsme chtěli pracovat, moc se nám tu úplně nedařilo a pak vlastně přes covid se nám jako ty skauti, jako ti mladší členové se nám víceméně jako rozsykali na jednu družinu, takže momentálně to nemá smysl.

A jak trochu jinak jste to dřív zkoušeli?

My jsme měli tři družiny. Protože ten rádce má bejt nejenom ten nejstarší, ale jako ten nejschopnější nebo někoho, koho si ta skupina jako zvolí. Ale vlastně u nás to vždycky byl ten jako nejstarší, ale vlastně nedokázali jsme tam projektovat to, co jako ten junák v tom vidí. Byl to vždycky prostě jenom ten nejstarší, kterej byl mluvčí a komunikoval s tím vedením, ale třeba nevedl nějaký jako program nebo tak. Byl jenom ten jako představenej tý družiny. Nebyla tam nějaká vlastní iniciativa.

4. Jsi student/pracuješ, kde a co? Jsi student nebo pracuješ?

Jsem student. Tady v Olomouci ve druhým ročníku mediální studia se zaměřením na žurnalistiku. Brigádníčním teď právě pod skautem, pod tiskovým distribučním centrem (TDC) a dělám editora v Rovenským kmeni, což je skautský časopis. Mám smlouvu, pracovněprávní vztah se skautem.

Kolik ti to zabírá času?

Jako tak nějak život se dělí jako do nějakých tří skupin jako škola, práce a skaut. Ta škola je taková... Záleží jako na semestru, kolik je prostě předmětů. Škola pondělí až čtvrtek. Práce, to je taky nárazový, protože pracujeme jako víceméně ve dvouměsíčních intervalech. Ale je to třeba 30 hodin měsíčně (cca hodina týdně tedy). Ale je to nevyrovnaný, takže tohle úplně

nedokážu říct. Ta škola taky není od pondělí do čtvrtka od rána do večera, ale prostě teď se věnuju víc diplomce, předtím těch hodin bylo zase naopak víc, takže to je takový jak kdy noo. Nebo jestli, tak nevím ... 3 hodiny denně škola, 1 hodina denně práce. Něco takovýho.

Jak jsi schopný to skloubit se skautingem?

Zbývá mi ještě dost volnýho času na skauting. Teď momentálně mi škola nezabírá moc času. V současné době jsem na tom poměrně dobře, co se týče nějakých jako předmětů, stavu diplomky a tak, takže momentálně ne.

5. Máš nějaké časově náročné aktivity mimo skauting? /máš vůbec nějaké činnosti mimo skauting?

Nemůžu říkat, že dělám jenom skauting, ale ten skauting pro mne má nějaký 3 vrstvy/3 proudy mezi kterými si rozlišuju, protože každej ten proud pro mě je vlastně nějakým způsobem jako koníček a všechno to jenom pod tou skautskou hlavičkou. Takže vlastně ten časopis, skautský institut tady v Olomouci plus to skautování v tom Lanškrouně. Já si to jako rozlišuju a беру to jako 3 různé věci, 3 různý koníčky.

Obecně jak jinak trávíš čas?

Zahraju si nějaký videohry, sociální sítě, filmy, taková ta klasika, ale nic organizovaného jinýho nemám.

6. Co všechno děláš v junáku?

Jsem editor RK (časopis). Potom působím ve skautském institutu v Olomouci. Dělám akce, moderuju akce, domlouvám hosty, nějaký porady prostě, a tak no. A pak teda ten skauting v Lanškrouně Tam vedu skauty, jsem vedoucí skautského oddílu, přičemž se starám hlavně o skauty, protože vlčata u nás jsou dost samostatný, ale vlastně formálně to vedu já. Potom se teď nějakým způsobem poslední půlrok o snažíme dělat roverskou činnost jako rovery a rangers a do toho jsem zástupce vedoucího střediska.

Jaké role zastáváš v junáku?

Vedoucí družiny, vedoucí oddílu, zástupce vedoucího střediska

Kolik ti to vezme času? Nevím noo 1/3 toho všeho. No. Vlastně jako do skautu můžu lít téměř jako nechci říct neomezené množství času, ale v mém prioritovém žebříčku je jako vysoko. Takže ten čas je neomezenej, ale zase záleží to jako jak kdy no. Dejme tomu 5 hodin týdně včetně schůzky.

Kolik procent z tvé skautské činnosti zabere družinová aktivita?

Polovinu ... Jako ono fakt těžko říct, protože prostě ten časopis je nárazový, nebo jako 1 měsíc se tomu věnuju třeba 5 hodin, ale druhéj měsíc 30 hodin. Takže jako to je prostě jak kdy. Ale třetinu možná zabírají ty schůzky. Tím, jak to jsou dvě hodiny v kuse ... A možná vlastně jako

víc, když se tam započítá i jako cesta a takhle, tak to jsou třeba nějaký jako 4 hodiny. No, protože já nejsem přímo z Lanškrouna, ale jsem jako z vesnice, takže tam musím dojet, což je taky prostě nějaký čas, kterej ten skaut vlastně jako zabírá, ale nevěnuju se vyloženě tomu skautingu. Nezapočítal jsem sem ještě družinový výpravy. Snažíme se dělat alespoň jednu skautskou akci za měsíc. My nepoužíváme pojem družinová výprava. My jsme jako 1. oddíl vlčata a skauti, ale fungujou de facto jako 2 oddíly, ale jsme prostě registrovaný pod jedním oddílem, abychom nemuseli mít dva vedoucí s vůdcovskou zkouškou a tak. Ale vlastně skoro se jako nepotkáváme, ty družby jsou fakt jako minimální. Že vlastně my vlčata poznáme až de facto k nám přijdou. Vlastně naše největší akce jediná je tábor. Proto jako skautský, kdy jezdíme vlastně s celou tou skautskou polovinou.

Kolik spotřebuješ na přípravu programů s dětma (schůzky, jakékoliv výpravy) a kolik hodin samotná akce?

Tak co se týče ty skautský části, když nebudu počítat to středisko a tak, tak si myslím, že je to teď už jako současný době třeba jako 1/5 příprav a 4/5 ta vlastní realizace s tím, že dost teď jako deleguji ty úkoly na ostatní a spolím na to, že si to připravili, nebo že prostě už jsou v nějakým věku, kdy to jako zvládnou sami a já vím, že to zvládnou, tak pro mě ta organizace je spíš to, kdy momentálně ty úkoly spíš zadávám a já nabízím nějakým způsobem možnost toho plnění. A vymýšlím tu osnovu té výpravy, než že bych připravil všechno. Jako taky připravuju tu část, ale už prostě to je jako minimum.

7. Můžeš mi, prosím, popsat, jak jsi začal vést družinu? Jak jsi se k tomu dostal atd.?

A proč jsi to začal dělat?

My jsme měli krizi skautů. Když jsem byl skaut, bylo nás poměrně málo, 6-7 a v těchhle počtech jsme jezdili na tábory. Byli tábory, kde jsme byli třeba 4 skauti. Z téhle té malé skupinky jsme vlastně pak zůstali jako 3, který jsme se tak nějak tomu víc věnovali a co přišli do toho vedení. A z těch tří jsem se tak nějak asi vyprofiloval jako nejvhodnější do toho vedení. Protože ti zbylí 2 měli zase nějaké svoje přednosti a asi tehdejší vedoucí jako shledali, že to, co chtějí od toho vedení toho oddílu, tak představuju já, tak mě vyslali na čekatelky. A pak nějakým způsobem mi to předali s tím, že ti zbylí 2 pak přestali. Částečně mne k tomu dovedly okolnosti, částečně jsem si to sám vybral. Já myslím, že mě to rozhodně jako nevadilo. A myslím si, že to, že mě jako trochu popostrčili a poslali mě na to čekatelky, že to zachránilo nějaký moje působení u skautů, protože jsem tehda měl jako strašnou krizi skautství. Přemýšleli jsem, jestli to chci dělat a tak. Ale tím, že jsem jel na ty čekatelky, tak si myslím, že mě to dost zachránilo. Takže já jsem za to zpětně rád. Dobře, asi nějakým způsobem ne, že bych si to vybral, ale určitě jsem si to pak jako přijal za své, že to není jako nic, čeho lituji a nevnímám, to mne do toho nutili.

Jakože mě do toho nějakým způsobem popostrčili, ale že mě do toho nutili nebo že to na mě hodili, to ne.

8. Proč jsi se nestal/nestala roverem a začal jsi vést družinu?

My nemáme kmen, protože nemáme vedení, ale říkáme tomu roverský uskupení. To jsme měli s nějakou mojí generací, ale u nás ve středisku zase máme jako problém toho, že ta roverská uskupení jsou dost jako generační. Že ta generace jedních se jako smekne, vymyslí si název, pod kterým nějakou dobu působí a pak se rozpadnou, ale nedochází tam k předávání toho daného kmene, což teď se snažím víc na to jako dbát. Ale takhle byl vlastně můj kmen 1. generace skautů, kterou v uvozovkách jsem jako vychoval. Nebo moje 1. generace skautů, kterou jsem vedl, tak ta taky měla další roverský uskupení. Teď je 2. generace, se kterou to vlastně zkoušíme jako pod vedením. Takže já jsem byl zároveň zástupce vedoucího oddílu tehdá a zároveň jsem byl v tom roverském uskupení.

Já jsem byl nějaká generace, začal jsem vést. Jel jsem 1. generaci skautů, která vyrostla a která mě teď pomáhá vést. Zase já jsem starší, oni jsou mladší a zase jsme dostali novou generaci jako skautů, který teď vedeme. Že ty skauti, se kterejma jsem já začínal, tak oni teď jsou roveři a pomáhají mi vést. Máme teď generaci skautů, která teď zase přichází do mladšího roverského věku. Takže jsem vlastně odvedl 2 družiny teď.

Co tě na tom baví nejvíc? Co ti to dává?

Určitě ten pocit moci, že někomu můžu předávat nějaký své věci a můžeme ho formulovat, to je super. Potom mě na tom baví asi ten jako kontakt s těmi mladými. Můžu se díky nim cítit mladý, ale zároveň v nějaké jako pozici. Z tohohle jako egoistického pohled to je strašně super. Bavila mě na tom možnost jako vymyšlet ty věci a ten jako proces toho, že si v hlavě něco vymyslíš, pak to nějak naplánuješ a pak to realizuješ a můžeš si porovnávat ty nějaký své představy s tou realitou a tohle mě na tom bavilo. Bavilo mě na tom jako vidět ty emoce na tom táboře, když na to po tom celým roce nějak zpětně vzpomínáš a vidíš tam ty jejich reakce většinou snad šťastný.

Co je na vedení družiny nejlepší a co nejtěžší?

Nejlepší na tom je (a to mne baví na celým skautingu), že můžeš zkoušet ty nové věci, a nejseš vázaná tím jako jedním tématem jako třeba kroužky DDM. Že když chodíš na flétnu, tak prostě musíš hrát jenom na flétnu. Ale na skautu, když chceš hrát na flétnu tak můžeš dvě schůzky hrát na flétnu a pak jí zahodit a dělat úplně něco jiného. Takže tahle variabilita mne baví na tom asi nejvíc. Když se můžeme věnovat různým věcem, jak dlouho chceme a zároveň to je pořád v těch hranicích a myšlenkách skautingu.

A nejtěžší na tom je ... teď asi jako hledat prostě nové věci, protože si myslím, že se to jako dost vyčerpalo a že ty lidi by se prostě měli měnit. Momentálně je poměrně těžší ještě udržet ty lidi pode mnou. Nějaká jako nejistota toho, jestli jako končí, nekončí. Zároveň chceme jako dělat ten program dobře, ale zároveň víme, že máme nějaké limity a hledání balancu toho, co chceme dělat, co můžeme dělat a co budem dělat, je pro mě vlastně momentálně strašně těžký. A taky prostě nastal nějaký čas, kdy se budu muset teda rozhodnout, co jako chci dělat dál. A to bylo to rozhodování, jestli a jak moc se věnovat tomu skautingu v Lanškrouně. To je pro mě vlastně strašně těžký rozhodování. Jakoby mám dalšího nástupce, to se podařilo vychovat. Ale pořád se můžu rozhodnout, že budu pokračovat dál, ale zase by to mělo nějaké dopady na to, co chci dělat do budoucna. Anebo to můžu zahodit a věnovat se tomu, co chci, ale pořád nejsem jako úplně rozhodnutej. Je to jako strašně těžký rozhodování. A nejtěžší jinak bylo zase brát ohled na ty děcka, nebo na ty skauty, co vlastně oni jako chtějí, co co potřebují a co my jim můžeme poskytnout. Hledání zase nějakého toho balancu vůči jako tomu, abychom pořád byli v nějakých myšlenkách toho skautingu, v hledání nějakých potřeb toho, co chtějí ty skauti a toho, co ten vedoucí jako může a umí.

Mění se to během roku? (Třeba s přicházejícím táborem)

To bych asi jako neřekl, tohle je pro mne dost stálý.

9. Co tě pohání, kde bereš energii a chuť (motivaci) k družinové činnosti?

No momentálně ji moc nemám, protože jsem jako víceméně řekl, že příští rok končím. Protože už to pro mě je v nějaké formě, kdy něco mezi nechci a nemůžu se dál podílet, protože chci prostě budovat tu budoucnost jinde, trochu přesměrovat ty moje priority. No tu chuť beru vlastně jako v těch skautech, protože si myslím, že to jsou strašně jako zajímavý individua. Každý ten jedinec je prostě pro mě super zajímavý a furt jako chci být u toho, kam se ti jednotliví lidi jako povedou nebo „co z nich bude“ a chci u toho být, protože mě to zajímá. Mezi náma se prostě za ty 4 roky třeba vytvořil nějaký vztah, který považuju za silný a cením si ho. Víím, že s někým si jako nepopovídám o 2. povinnosti, ale víím, že mi postaví tábor. A hledání nějakých těch individuálních přístupů a individuálních zkušeností, je pro mě momentálně něco, co mě strašně u toho jako drží.

Jakou dostáváš zpětnou vazbu od okolí (od dětí, rodičů, ostatních rádců, ...)?

Zpětnou vazbu si říkáme po každé nechci říct aktivitě, ale po každé akci určitě. A během schůzek během nějakých jako významnějších programů (třeba vzdělávacích) si říkáme zpětnou vazbu. Takže tam nějakou zpětnou vazbu dostáváme vlastně přímo na tom skautingu. Nicméně pro mě cenná zpětná vazba je, že jako ti skauti si uveřejnění něco skautského na svých sociálních sítích. Že to naše působení je natolik silné, že oni to vnímají jako tak významnou

část svého života, na tolik, že si to chtějí jako zveřejnit a veřejně se tím jako pochlubit na těch sockách. Takže tohle je pro mě jako významná zpětná vazba od skautů. Od vedení tam je to trochu těžší. Ale trochu jako nějaké drby, co se říká po oddíle, tak to je taky nějaká zpětná vazba, se kterou se dá pracovat. A jinak se snažím na oddílových poradách a třeba před střediskovými radama se ptát, jaký mají názor, jestli jsou spokojeni anebo, jestli chtějí něco změnit, nebo třeba navrhnout na středisku. Od rodičů, tam se snažíme. Někdy napíšu, že třeba jejich dítě se těší, nebo že o výpravě doma nadšeně jako vyprávěli. Tak to je taky nějaká zpětná vazba. Potom se snažíme po táboře a po konci roku posílat emailem dotazník, ale to je spíš takové jako organizační – jak jsou spokojeni s nějakou kvalitou emailu, jestli mají informace včas, jestli výpravy nejsou drahý, ale vlastně tam je otázka, jestli třeba právě děti doma mluví o skautingu a tak dále. U té zpětné vazby po akcích se snažíme, aby to mělo jako tři bloky. Jeden blok, kde zpětnou vazbu říkají jenom skauti a druhý blok, kde si jako sdílíme všichni navzájem a pak třetí blok nějaký zpětný hodnocení té akce mezi vedoucími. Ale jako není to každý blok na 3/4 hodiny, ale poslední blok jsou jako 2 otázky – jak jsme spokojeni a jestli tam třeba pojedeme znova nebo tak. Ale ten druhý blok toho nějakýho hromadného sdílení je vlastně o tom, co ta akce obnášela. Ten 1. blok od těch skautů je vlastně o tom, jestli jako vnímali, že třeba vedoucí se flákají nebo, jak jsou spokojeni s jídlem a tak. A ta druhá část, to hromadné sdílení, je vlastně o nějakých našich hromadných zážitcích z té akce.

Hraje tahle část pro tebe velkou roli?

Mne jako přijde, že mi vlastně nabere jako hromadu zpětné vazby. Nechci to tu autokraticky jako vedoucí tábora jako rozsekávat, ale je to vlastně o nějaký společných diskuzi toho vedení, ale vlastně přijde mi, že jako nad věcma, který jsou dobrý, tak ty se jako řeknem „jo, jsme dobrý“ a nad věcma, který jako jsou negativní, tak prostě mávneme jako rukou „no to se prostě tak jako stává“ nebo „s tím nejde tolik dělat“. Takže z mého pohledu bychom se jako mohli víc si vzít za vlastní ty věci, které nám vychází jako negativní, protože si myslím, že právě v tom je jeden z největších smyslů té zpětné vazby, a ne jenom nad tím mávnout rukou. Ale zároveň můj styl vedení není takový, abych já z pozice toho vedoucího těm ostatním vedoucím jako přikazoval nebo nařizoval, že něco jako musejí změnit, když to jako nemají za vlastní. Tudy podle mě cesta nevede. Takže v tomhle zase u nás vidím riziko zpětné vazby. A když nějaká ta změna nepříjde ode mě, nebo od jednoho/dvou vedoucích, tak si myslím, že spíš není.

10. Co tě naopak demotivuje a bere chuť do činnosti?

Máš někdy chuť se na to vykašlat úplně? (Co tě pak nakopne zpátky k pokračování?) Jo. Jako lidi, ale ve smyslu, že neodpovídají nebo nedělají věci. c Kvůli tomu, že po nich nechci nějaký věci. Ale když chci i po skautech nějaký věci, ať si třeba připraví hru nebo tak, tak to je taky

horší. Ale u těch vedoucích, když jako vidím, že prostě našli nějakou úplně basic hru, kterou jsme hráli prostě tisíckrát, a přitom jako vím, že jsou toho schopný a vím, že věděj, kde se dá získat ten lepší program. Takže to jako nejsou schopný, tak to mám chuť jako říct „jedete beze mě“. Myslím si, že by tomu mohli dát víc, protože vím, že na to jako mají. Anebo ten vedoucí na to nemá, ale prostě „je lepší na to stavění toho tábora než na ten program“, tak toho po něm nebudu chtít tolik, jako od toho člověka, o kterém vím, že ten program je schopnej připravit líp, než to třeba navrhuje nebo než to dělá.

11. Změnily se tvoje důvody, proč vedeš družinu, v průběhu času? (A proč?)

Jo, to je dobrá otázka. Jako změnilo, protože ... jak to popsat? Já, když jsem byl skaut, tak bylo takový období toho, že se u nás dost často měnili vedoucí oddílů. A já jsem to vlastně přebíral. Tak to jsem jako chtěl víst a chtěl si to jako zkusit. To byly třeba první dva roky, že jsem to chtěl zkusit a dělat. A pak přišla nějaká jako ustavovací éra toho, že jsem byl tak jako spokojenej a neměl jsem důvod nad tím přemejšlet a nějak zase čas plynul. A pak přišla fáze toho, že to, jak já to beru, tak vlastně jako pomáhá k tomu, aby se ten oddíl zase trochu jako ustálil. Prostě se tady jako každě rok nemění vedení, ale je tady posledních 5 let nějaký stálý vedení a prostě nemusíme se věnovat tomu, že nemáme vedoucího na příští rok, ale můžeme se věnovat programu, ideje a nějakým dalším problémům. Z toho jsem třeba žil teď 2 roky a teď prostě už jsem v tom, že zase naopak už je prostě na čase to pustit dál. Teď už jsem zrealizoval, co jsem chtěl.

Jaké máš plány v rámci skautingu do budoucna? Máš v hlavě nějaký bod, po který to hodláš dotáhnout a pak konec nebo je to pro tebe nekonečná cesta?

Já mám takový jako heslo „vzhůru do funkcí“. Takže jako nejvyšší prostě meta je bejt starosta junáka, ale nevím, jestli to vlastně chci, ale je to jako určitě nejvyšší meta. Ale nějaká věc, jako na kterou teď přemejšlím nebo nad kterou jsem jako přemejšlel třeba před půl rokem, jestli nevzít šéfredaktorování časopisu anebo jsem přemýšlel nad tím, jestli se nestat krajským náčelníkem za Pardubický kraj, který je dlouhodobě neobsazený. Ale tam jsem zjistil, že bych to jako nemohl dělat nebo nemohl bych bejt členem náčelnictva, protože mám smlouvu s TDC a dal jsem přednost penězům než funkci. Takže teď nějaký můj jako pohled do budoucna je takovej, že bych se možná trochu chtěl věnovat nějakému vzdělávání. Jestli by třeba nechtěli na nějakých rádcácích třeba nějakou přednášku, tak to teď trochu domlouvám a věnovat se někdy nějaký organizační struktúře, třeba něčemu na ústředí. Nejsem úplně přesvědčenej o tom, že na to mám. Takže ty rádcáky jsou momentálně něco jako na čem bych si to chtěl zkusit, jestli i mně to vyhovuje, ale jinak bych se chtěl věnovat nějakým buď



časopisům (někde na TDC nebo v ústředí) kdyby o to byl zájem, což momentálně nevím, jestli je. Anebo něčemu takovému. Nepřemejšlel jsem nad tím ještě víc.

Vidíš se v budoucnu v nějaké významné roli v rámci střediska nebo oddílu?

No to souvisí s tím osobním životem. To, co studuji, čemu se věnuji, tak vlastně já nenajdu práci ve svém domovském městě, takže musím tu budoucnost hledat a plánovat jako jinde. Tady v Olomouci nebo Praha, Brno. Momentálně nejvíc asi tady v Olomouci a prostě já to nechci dělat na dálku, protože si myslím, že ten vedoucí oddílu, ale i ten vedoucí střediska nebo ta vedoucí střediska má bejt na místě, má se tomu věnovat a nechci to dělat jenom jako bejt tam papírově, aby to rozhodoval někdo jinej. To nechci dělat, to se mi dost přičí. Okres mne neláká, na kraji možná, ale chtěl bych jako ústředí, když to půjde a někdo o mě bude stát, což taky jako nevím. Tu možnost stát se krajským náčelníkem, krajánkem, jsem fakt jako dostal. Bavil jsem se jako s lidma a kdybych chtěl, tak tam jako můžu zítra nastoupit. Něčemu takovému bych se chtěl věnovat. Znamenalo by to určitě jako pustit nějaký jiný věci, protože už by to je to zabíralo moc času. Zase by to znamenalo jako poznat nějaký nový lidi, přemejšlet zase o tý organizaci trochu jinak. A určitě mít jako možnost ovlivňovat to, co ten junák jako dělá a jak funguje. To je pro mě taky jako egoisticky důležité. Málokdo si to přizná, ale že tak trošku jako všichni jsou motivovaní tou mocí. A že jako já to vlastně jakoby řeknu. Nebo že jsem nad tím přemejšlel nějakou dobu, že prostě na těch vyšších pozicích, jako je to spojený s tou mocí.

Chtěl bys ještě něco dodat?

Celý se to jmenuje moje motivaci k dobrovolničení ve skautu. Asi bych chtěl jako říct, že vlastně to začínalo jako dost postupně. Prostě od vedoucího družiny po zástupce vedoucího oddílu, vedoucí oddílu. Díky nějakému jako já nechci říkat vypracování, aby to nebylo moc jako pravičácké, nebo prostě tak se to jako nějak dělo. Ale vlastně díky otvírání jako jedních dveří. Jsem se prostě postupem toho času jako dostával zase na nějaké jiné věci – například ten časopis, kterej mne teď vlastně jako ne živý, ale prostě přivydlávám si tam, což vlastně pro mě byl jako taky nějaká významná meta v tom, že jako už neleju jenom čas do junáku zadarmo, ale aspoň část se mi jako vrací právě v těch financích. A pak vlastně že jsem jako začal vůbec přemejšlet o tom, že jako chci jít dělat něco dalšího, že se chci věnovat třeba tomu ústředí nebo tak. Je to nějaká jako postupná věc. Nevím, jestli chci prostě furt dál stoupat, ale spíš zkoušet ty nový věci.

### Příloha č. 3

1. Kde bydlíš? V Linharticích u Moravské Třebové

Kde žiješ? Žiju tam a částečně v Brně, kde studuju. Většinu času jsem v Brně, protože mám celý týden školu, takže domů jezdím jenom na víkend, a to převážně kvůli skautu, protože v pátek večer máme vždycky schůzku, ale hodně i kvůli tomu, že chci trávit čas doma.

Kde skautuješ? (V jakém oddíle) Skautuju v Moravské Třebové oddílu Jamamy středisko Moravská Třebová.

2. Kolik ti je let? 18

Jak dlouho skautuješ? 13 let tuším.

Jak dlouho vedeš? 4 roky

3. Jsi rádcem nebo vedoucím a jaký v tom ve vašem oddíle rozdíl? Jsem vedoucí, u nás se to nerozlišuje. U nás rádcovský systém úplně nefunguje, takže rádcem družiny je vždycky dospělá osoba, která s tou družinou jede od světlušky až po skautku.

Proč to u vás nefunguje?

Nefunguje to u nás, protože jsme smíšený oddíl pro světlušky a skautky a nabere družinu, když jsou holky v 1./ve 2. třídě a opustíme je, když opouští základku a samy se stávají vedoucími družiny. Takže tím, že jsme smíšený oddíl, tak moc nevidíme pointu toho rádcovského systému a úplně nesouzníme s tím, abysme vyčlenily jednu starší holku ze družiny, která by měla mít větší tíhu zodpovědnosti a nemohla si naplno užít ten skautskej věk.

4. Jsi student/pracuješ, kde a co?

Student, studuju střední pedagogickou školu v Brně. Brigádně online doučuju svoje děti.

Kolik ti to zabírá času?

To se strašně těžce odhaduje. Škola asi tak 50 %. Když počítám i jako veškerou práci doma a přípravu, tak asi tak 50 %, tedy zhruba 8 hodin denně a práce ... pracuju tak 8–9 hodin týdně, takže v průměru větší hodinu denně.

Jak jsi schopný to skloubit se skautingem?

Školu, práci a skauty ano, ale ostatních aktivit už moc není.

5. Máš nějaké časově náročné aktivity mimo skauting? /máš vůbec nějaké činnosti mimo skauting?

Časově náročné, asi ne. Dřív jsem tancovala i jako závodně, a to zabíralo dost času, ale potom jsem se nějak dostala do skupiny lidí, kde jsem se úplně necejtila a jako upustila jsem od toho. A to bylo teda v době, kdy to bylo docela náročný skloubit se skautem, že jsem si musela i vybírat, kterej víkend pojedu na soutěž a kterej víkend pojedu na skautskou akci, ale to tak

nějak prostě vyplynulo, že jsem se toho dobrovolně vzdala a už jsem si nic takového podobného nenašla.

Obecně jak jinak trávíš čas?

V poslední době jsme začaly docela sportovat v Brně. Chodíme si zahrát squash nebo badminton nebo třeba na jumping chodíme teďka, ale to je prostě pár hodiněk týdně, Třeba tak tři. Ráda se podívám na nějaký dobrý film, klidně je špatnej nebo si přečtu nějakou knížku, zahraju nějakou deskovku nebo nějak jinak trávím čas s kamarádama. A když jsem doma a mám na to několik hodin v kuse, tak se věnuju svojí sbírce čajových pytlíčků.

6. Co všechno děláš v junáku? Tak aktivně vedu družinu skautek Borůvek a jsem zástupce vedoucí našeho oddílu. Jo, a ještě k tomu spravuju sociální síť našeho střediska. Rok jsem byla instruktorka na čekatelkách. Vyzkoušela jsem si, jaký to je být instruktorem na kurzu. I když jsem byla docela mladá, kolikrát i mladší než účastníci, tak jsem se v té roli necítila úplně v tu dobu tak, jak jsem se asi měla cítit. Možná by to teď bylo jiný, těžko říct.

Jaké role zastáváš v junáku?

Jsem vedoucí družiny a zástupce vedoucí oddílu

Kolik ti to vezme času?

Hodně! To se strašně těžce odhaduje, protože to není jenom ta schůzka v pátek nebo nějaká akce o víkendu ať už jednodenní nebo celovíkendová. Je to i celotýdenní nějaká komunikace s rodičema, v rámci oddílu nebo s holkama z družiny, plánování, ... Takže bych tak odhadla, že v týdně, kdy není víkendovka, tak třeba 4–5 hodin. A když je víkendovka, tak plus ještě jeden/dva dny. Ale je to fakt různý a hrozně těžko se to odhaduje.

Kolik procent z tvé skautské činnosti zabere družinová aktivita?

Velkou většinu, třeba 75 %. Protože i všechny oddílový akce = kontakt s tou družinou.

Kolik spotřebuješ na přípravu programů s dětma (schůzky, jakékoliv výpravy) a kolik hodin samotná akce?

Tak samotná schůzka trvá hodinu a půl. A ta příprava hrozně záleží. Je prostě týden, kdy to máš za 5 minut vymyšlený, protože máš super nápad a všechno ti jde od ruky, napadají tě aktivity. A pak je týden, kdy 3 hodiny sedíš a hledáš inspiraci, co bys mohla dělat. Ale když to tak jako shrnu, tak bych řekla, že tak hodina až hodina půl příprava a hodina a půl realizace co se týče schůzky. No a víkendovka trvá od pátku do neděle a řekla bych, že příprava zabere asi tak 4 hodiny. Záleží na tom programu no, ale cca 4 hodiny tipuju. Je to fakt těžký odhadnout, nad tímhle člověk běžně nepřemýšlí.

7. Můžeš mi, prosím, popsat, jak jsi začal vést družinu? Jak jsi se k tomu dostal atd.? Když jsme byly v posledním skautském roce, tak jsme se rozhodovaly, kam chceme směřovat dál a já jsem měla pocit, že chci svoji družinku a chci dál předávat to, co nám předaly naše vedoucí. Jak jsi se k tomu dostal atd.?

Dostala jsem se k tomu vlastním rozhodnutím. Ale teda já jsem chtěla začít víst až o rok později a nebylo mi to umožněno. Protože ostatní holky, se kterejma jsem měla vést družinu, tak už byly starší, a navíc v našem náborovém systému jsme byly na řadě my a další možnost by byla až o mnoho let později, takže jsem do toho vlítla.

A proč jsi to začal dělat?

Já jsem asi vždycky tak nějak tíhla k tomu, že bych chtěla být vedoucí, protože se mi to ve skautu strašně líbilo a přišlo mi to super a vedoucí mi přišli super. A přišlo mi úžasný mít svoji družinku holek, se kterejma trávíš ten čas a tak. Prostě mi to přišlo hezký a nechtěla jsem se skautem končit.

8. Proč jsi se nestal/nestala roverem a začal jsi vést družinu?

U nás roverskej kmen nefunguje. Už jsme se o to mnohokrát pokoušeli. Vždycky, když máme vlnu mladých nových roveru a vedoucích, tak to třeba půl roku až rok funguje a pak to zase umře. U nás hodně mladých lidí v roverském věku vede svoji družinu, takže je hodně náročný do toho skloubit ještě nějaký vlastní aktivity v rámci skautu mimo tu družinu a vlastní oddíl. Lidí prostě 16-25 let chtějí mít taky nějaký vlastní volnej čas, takže zájem o roving je u nás taková horská dráha. Nestala jsem se teda řadovým roverem, protože jsem chtěla mít tu vlastní družinu. A taky proto, že stát se u nás řadovým roverem znamená skoro nic nedělat, ten program pro ně moc není.

Co tě na tom baví nejvíc?

Ta energie těch dětí. A přijde mi, že čím jsou starší, tím mne to s nima baví víc, i když je náročnější chystat pro ně program nebo vymýšlet něco novýho, co jsme s nima ještě nedělali. Ale baví mne ten vztah s těma dětma.

Celkově mne baví něco novýho děti učit, celkově jim něco předávat. I skrz to studuju učitelství a doučuju děti, což mne neskutečně baví a vlastně díky skautingu tahle moje touha začala, protože tam pořád někomu něco předáváš a někoho něco učíš. Ted' ale v poslední době jsou pro mne největším motorem fakt ty holky, protože už jsou rozumný a dá se s nima řešit spoustu věcí. Ta energie mne hrozně baví.

Co ti to dává?

Dává mi to partu přátel, který řeší stejný věci, nadávají na stejný problémy, zažívají stejný zážitky. Taky mi to dává spoustu zkušeností a myslím si, že mne to hodně naučilo

zodpovědnosti a komunikaci ať už v nějaký rovině emailů pro rodiče, nějakou formálnější komunikaci nebo obecně jako s lidma. Taky mne to trochu udržuje v takových těch moderních trendech.

Co je na vedení družiny nejlepší a co nejtěžší?

Nejlepší je vidět ty děti, jak rostou, jak se vyvíjí a jakým způsobem tvoje chování a to, co se jim snažíš předat je ovlivňuje. Nejtěžší je ta zodpovědnost. Ať už to je zodpovědnost, když jedete někam na výpravu nebo za to, že ty holky vytěží z toho skautingu to, co z toho vytěžit mají, protože ty jseš ten člověk, kterej to má na starosti. Rozhodně i ta časová náročnost je hodně složitá v tom, že skoro každé víkend máš nějakou akci s družinou, něco oddílového, střediskového, nějaká porada nebo plánování těch aktivit. Je těžký skloubit ten čas co věnuješ družině a skautingu celkově se vším ostatním, co bys chtěla dělat nebo potřebuješ dělat.

Mění se to během roku? (Třeba s přicházejícím táborem)

Určitě se to mění. Hodně kritický období je pro mne okolo Vánoc. Je tam spousta akcí, do toho potřebuješ/chceš trávit čas doma a třeba pít cukroví a k tomu před sebou máš hromadu věcí, který se musíš naučit do školy. To je pro mne první kritický období. Druhý je konec školního roku a přicházející tábor, protože najednou kromě aktivit pro družinu vymýšlíš i aktivity na tábor a plánuješ celej tábor. Právě s tím táborem pak ale přijde hrozná euforie toho, jak je to super, jak se mají všichni rádi a jak tě to nabíjí energií. Celkově je to dost proměnlivý a souvisí to s tím, co řešíš v životě. Když máš život v pohodě, tak i ve skautu je to v pohodě, ale když řešíš nějaký problémy, tak ti najednou skaut přijde jako obrovský břímě, který vlastně jenom táhneš za sebou.

9. Co tě pohání, kde bereš energii a chuť (motivaci) k družinové činnosti?

To je docela těžký říct, nad takovýma věcmi jsem se nezamýšlela. Určitě mne ženou ty lidi okolo mne. Když vidím, že to, co jsem pro holky vymyslela je baví. Nebo když vidím, že to, co jsem před pár lety se je snažila naučit si pamatujou nebo to dokážou dokonce použít. To je ještě o level výš, to je obrovská odměna. Taky mne určitě pohání moje povaha. To, že mi něco ve mne nedovoluje se na to vykašlat a furt mne to žene dát těm holkám to, co bych měla. Určitě mi energii dodávají i moji kamarádi, kteří jsou v tom se mnou a o který se můžu opřít, když prostě řeším nějaký problém nebo když jenom potřebuju nějakou radu. A pak je prostě odměna ten úsměv.

Jakou dostáváš zpětnou vazbu od okolí (od dětí, rodičů, ostatních rádců, ...)?

Od dětí se snažím si ji získávat, když se třeba jedná o nějakou náročnější aktivitu nebo když třeba mne nějaká aktivita přišla super, tak chci vědět, jestli to i je bavilo. Krátkou zpětnou vazbu si nechávám dávat po každé schůzce, jestli ten program byl ok nebo je to nebavilo. Od rodičů

dostávám zpětnou vazbu velmi zřídka, ale vesměs pozitivní. Občas přijde SMS, že děkují za víkendovku, že dítě přišlo nadšený. Což teda bylo mnohem výraznější, když holky byly malé. Co se týče oddílu nebo střediska, tak přemýšlím, kdy jsem naposledy dostala nějakou zpětnou vazbu. Nepřijde mi, že bysme dostávali nějakou pravidelnou zpětnou vazbu.

Hraje tahle část pro tebe velkou roli?

Určitě to pro mne hraje velkou roli. Vážím si toho, co mi holky řeknou a snažím se na základě toho pracovat s tím programem.

10. Co tě naopak demotivuje a bere chuť do činnosti?

Středisková rada. Když mi někdo řekne, že to, co jsem vymyslela nebo to, co dělám, je špatný. Anebo když mi přijde, že se děti nezapojují do programu tak, jak jsem si představovala. Když je to prostě nechytne tak, jak jsem čekala. Taky mne demotivuje, když toho mám hodně najednou. Občas teda když se na začátku pololetí podívám do svého diáře a zjistím, jak málo volného času mi zbývá.

Máš někdy chuť se na to vykašlat úplně? (Co tě pak nakopne zpátky k pokračování?) Asi nee.

11. Změnily se tvoje důvody, proč vedeš družinu, v průběhu času? (A proč?) Ten důvod, proč vedu je, že chci těm dětem dát nějakou kvalitní čas ve skautu a vytvořit partu dobrých kamarádek, udělat z nich „lepší lidi“, to je furt stejný. Ten hlavní důvod je pořád stejnej. Jen se mění nějaký okolnosti toho, kdy mne to baví víc a kdy míň.

Jaké máš plány v rámci skautingu do budoucna?

Ještě mne čeká rok a půl vedení družiny. Potom budu patronem nově vznikající družiny světlušek. Vlastně budu svoje holky nějakým způsobem zaučovat jak vést vlastní družinu, a to minimálně do doby, než budou plnoletý, aby mohly mít vlastní zodpovědnost za akci a za ty malé světlušky. Pak asi ještě nějakou dobu zastupování v oddíle.

Máš v hlavě nějaký bod, po který to hodláš dotáhnout a pak konec nebo je to pro tebe nekonečná cesta?

Nekonečná určitě není. Úplně nemírím na nějaký vysoký pozice ať už na středisku nebo ani na vedoucí oddílu. Víím, že mne čeká ještě dlouhá doba studia a nevím, kde potom budu, kde budu žít. Takže určitě to nevnímám jako nekonečnou cestu. Nechci být někdo, kdo v tom zestárne a nebude dělat nic jiného. Takže ještě se uvidí, ale určitě je to konečná cesta, která pravděpodobně skončí v momentě, kdy budu chtít z Moravské Třebové odejít jinam.

Vidíš se v budoucnu v nějaké významné roli v rámci střediska nebo oddílu?

Ne. Maximálně jako zástupce vedoucí oddílu, což je moje stávající funkce. Po novém sněmu ze mne bude mediální zpravodaj, což už vlastně částečně je i role, kterou zastávám teď, jenom se tomu tak oficiálně neříká. Ale jinak na žádný vyšší a významnější pozice nemám ambice, a

to ani mimo středisko v rámci nějakých kurzů nebo tak. Vyzkoušela jsem si instruktorování na kurzu, ale znovu tam asi nemírím, těžko říct ... Možná se něco takovýho stane v momentě, kdy skončím s družinou a třeba už budu mít jen nějakou vedlejší roli tady v našem středisku a nebudu to chtít pustit, ale to jsou debaty hodně do budoucna a momentálně v hlavě žádnéj takovej plán nemám.

## Příloha č. 4

1. Kde bydlíš? Trvalé bydliště mám u rodičů, jezdím za nimi do malé vesničky Lhota u Plzně.

Kde žiješ? Víc ale žiju tady v Olomouci. Snažím se domů jezdit alespoň jednou za měsíc, ale je to dost nepravidelný. Čím dýl jsem tady, tím méně často jezdím domů. Když je zkouškový, tak mne doma nevidí třeba dva měsíce. Ale někdy, když nemám moc co dělat, a hlavně třeba kvůli malý ségre, tak jezdím třeba dvakrát do měsíce na víkend. Anebo když se to třeba někdy povede, jsem tam týden v kuse.

Kde skautuješ? (V jakém oddíle) Tady v Olomouci – 15. roj světlušek, středisko Vládi Tylšara

2. Kolik ti je let? 23

Jak dlouho skautuješ? 3 roky

Jak dlouho vedeš? Teď vlastně vedu 2. rok.

3. Jsi rádcem nebo vedoucím a jaký v tom ve vašem oddíle rozdíl? U nás se to rozlišuje, ale říkáme tomu vyšší a nižší vedení. Rádcové vlastně mají ty svoje družinky a když jsem přišla úplně nově, dělala jsem ještě podrádkyni, abych se tak nějak zaučila. Teď poslední dobou jsem i v tom vyšším vedení, kdy vlastně spíš pomáháme těm rádkyním, děláme s nima různé rady, dáváme jim typy na program.

4. Jsi student/pracuješ, kde a co?

Student a mám brigádu. Studuju bioorganickou chemii tady na UPOLu a pracuju v karaoke baru Bla Bla v Olomouci.

Kolik ti to zabírá času?

Škola poslední tři roky byla docela záhul. Neměla jsem na nic čas, na koníčky, na rodinu, vůbec na nic, hrozný zkouškový, a tak mne to tak jako semlelo po psychický stránce, i jsem pak měla nějaký zdravotní problémy, takže jsem si teď tak jako prodloužila na čtvrták. Už mám letos všechno hotový ze třetáku a chybí mi jenom dopsat bakalářka, státnice a tak dále. Takže teďka ten rok se vlastně věnuju víc té brigádě, dělám i věci do oddílu a je to pro mne dost takový odpočinkový rok. Teď poslední tři roky to byl teda záhul, ale teď to mám trochu volnější. Do školy teď vůbec nechodím. Té bakalářce bych se měla věnovat víc. Když si k tomu sednu, začnu na tom pracovat a zaberu se do toho, jedu na plno, tak jsem schopná během jednoho dne tomu 5-6 hodin dát. Ale nedá se to udržet, je to spíš nárazový. Protože v tý mojí práci nestačí si k tomu na hodinku sednout, potřebuju fakt víc času v kuse. Tyhle dny mám třeba 2 za týden. Do práce chodím vlastně pondělí a úterý na 5-6 hodin denně. Taky to ale není úplně pravidelný.

Jak jsi schopný to skloubit se skautingem?



Letos to jde krásně, zbývá mi na něj ještě dost času.

5. Máš nějaké časově náročné aktivity mimo skauting? /máš vůbec nějaké činnosti mimo skauting? Obecně jak jinak trávíš čas?

Já bych to rozdělila na poslední tři roky a teď. Protože ty poslední tři roky jsem fakt nedělala nic jinýho než tu školu. Do oddílu a na ty družinovy jsem si častokrát program připravovala až na poslední chvíli a když byl nějaký čas, tak jsem si udělala nějaký plán dopředu, co budu dělat na těch schůzkách, trošku jsem to promýšlela. Zároveň jsem do toho dělala i ty čekatelky. Takže škola, čekatelky, do toho se nějak zaběhnout, teď ten program do toho, družinovy a zároveň jsem už měla i věk, že se mnou dělali věci na tábor. Byl to obrovskej záhul, že jsem neměla čas ani na žádný sport, nic jsem pořádně nedělala, ale teď, jak se to všechno otočilo, tak jsem hodně začala objevovat nějaký svoje koníčky mimo skauty. Hrozně ráda hraju a zpívám, takže se teď věnuju hudbě. Mi přijde, že si poslední rok vynahrazuju takovej ten čas i s kamarádama přes korunu a tak. Já už jsem v Olo vlastně čtvrtým rokem, ale mne přijde, že až teď jsem si tady vytvořila nějakou partu, se kterou někam chodíme. Takže hodně ten volnej čas investuju do sebe a do objevování nějakých věcí, co mne baví. A myslím si, že mám teď trošku i takovou krizi, co bych jako chtěla dělat, tak to hledám. Zároveň jsem loni začala lízt, takže veškerej svůj volnej čas chodím lízt.

6. Co všechno děláš v junáku?

Já jsem jednou do olomouckého SI šla na přednášku a hrozně se mi tam zalíbilo to prostředí. Měla jsem pocit, že můžu říct svůj názor, že to někoho zajímá, že mne někdo vnímá. A pak za mnou přišel kámoš, že mají za chvíli radu SI a jestli se nechci rovnou přidat. Tak jsem šla za 2 hodiny na radu a od té doby jsem v SI. Tam taky všichni dělají všechno a až poslední rok se nám projevují ty role. U mne to je tedy oblast PR a sociální sítě, což je strašnej paradox, protože já a sociální sítě vůbec nejsme kamarádi. Úplně nenávidím tyhle marketingový a propagační věci, vůbec tomu nerozumím a vůbec nevím, proč jsem se toho chytla. Dělam ještě věci z produkce, obepisuju ty hosty, domlouvám termíny. A hrozně mi pomohlo vylízt ze své komfortní zóny, když jsem dělala rozhovory. Takže v onlinu jsem dělala i rozhovory. V offlinu jsem se k tomu ještě nedostala ... Hrozně bych chtěla, ale ještě jsem se k tomu nedostala, ještě jsem si na to nedokázala vymezit ten čas.

V oddíle teď máme druhým rokem nový vedení a přijde mi, že se tam všechny furt ještě tak jako hledáme a rozdělujeme si ty funkce. Byly jsme zvyklý na nějaký způsob, jak to naše bývalá vůdkyně vedla a dost nás sama do těch rolí vedla. Teď je to trošku volnějši vůdkyni, která je víc taková „najdi si svoje místo sám“ a my tam máme dost takový různý povahy a teď se to dost tak jako tříská, každej si furt hledá to svoje místo, takže všichni dělají tak trošku

všechno a něco nedělá nikdo. Nemám nějakou ofiko funkci, ale budu přebírat nějakou jako komunikaci s rodičema, nějaké organizační záležitosti. Vždycky jsem si myslela, že jsem ten kreativní článek, asi nejsem, asi mne škola změnila. Ono to asi souvisí s tou mojí pravidelností, s tím mým rytmem a jak mám ráda věci pod kontrolou. Ale zároveň díky skautingu jsem se naučila hrozně moc improvizovat. Primárně jsem tedy v tom vyšším vedení, kde řešíme chod oddílu, co se komu bude jak psát, ale zároveň jsem i u té družinky.

Jaké role zastáváš v junáku?

Jsem ve vyšším a nižším vedení oddílu. Vlastně máme vedoucí oddílu, její zástupkyni a k tomu jsme ještě my tři vedoucí v tom vyšším vedení. Takže jsme vlastně neoficiální zástupkyně by se dalo říct. Ty rádkyně jsou hlavně mladší. Teď nám přišly nové skautky, těm je 16-17, nejstarší je 18. Předloni jsme měly ale starší rádkyně, to bylo spíš tak 19-20 let, mne tehdy bylo 21.

Ještě jsem se upsala na jeden rádcovský kurz letos. Mne se hrozně líbí ta myšlenka, že bych mohla něco předávat. Byť jsem v tom krátce, ale myslím si, že jsem se v tom strašně rychle našla a nějaká moje motivace, zápal předchází to, že třeba některý věci jsem si nezažila, ale dohledala jsem si je až teď. I třeba co slyším nějakou zpětnou vazbu od okolí, tak prý mám co předat asi. A mne se to hrozně líbí ta myšlenka toho, že můžeš někomu něco předávat a zároveň myslím, že mne by to i osobně pomohlo se zdokonalovat v té roli, že bych měla něco umět, měla bych to umět předat. Vlastně se učím umět předat svoje zkušenosti.

Kolik ti to vezme času?

Není to úplně pravidelný. Když se do toho zažeru, tak myslím, že tak hodku nějaký organizační věci, něco sepsat, naplánovat. Když plánuju výpravu nebo výlet, tak ten týden/dva před tou akcí, tak třeba 2 hodky obden. Záleží, jak kdo komunikuje a tak dále. Příprava na družinovky zabere třeba tak 2 h týdně, pak samotná ta schůzka zabere 1,5h. No a oddílový rady ... jsme oddíl holek a tam když se sejde 10 holek, tak 3 hodiny a snažíme se je mít jednou měsíčně. Častokrát máme ale rady i s přespáním a probereme všechno možný – jak jdou družinovky, zpětný vazby, tábor a tak. Výpravy máme většinou celovíkendový zhruba. Věci do SI mi taky zabere nějaký čas. Teprve se učím v kanvě kvůli tomu vizuálu na ten Instagram, a to mi taky zabere hroznýho času. Z velké části kvůli tomu, že v tom nemám grif a teprve se to učím, ale jeden příspěvek mi klidně zabere hodinu. V souhrnu nějaký 3 h týdně.

Kolik procent z tvé skautské činnosti zabere družinová aktivita?

Zhruba bych řekla, že třetina. I když na družinovce fyzicky nejsem, pomáhám holkám třeba řešit nějaký problémy nebo s inspirací na program. Zase záleží jak kdy no.

Kolik spotřebuješ na přípravu programů s dětma (schůzky, jakékoliv výpravy) a kolik hodin samotná akce?

Tak začnu schůzkou. Když mám čas a chci si to fakt promyslet, tak jeden den tomu věnuju třeba hodinu a další den se k tomu vrátím a dám tomu další hodinu. Takže 2 hodky plánování a samotná ta schůzka je hodku a půl. Když plánuju výpravy, tak je to trošku zdlouhavější. Nejdřív tomu věnuju takovou oťukávačku – třeba na hodinku si k tomu sednu, zjistím, co a jak, rozvrhnu si to, oslovím nějaký kontakty a tak dále. Pak je taková ta fáze „teď si sedneme a jdeme něco dělat“. To dělám buď sama nebo s nějakýma lidma, tam ale záezí, jak odepisujou, jak jdou nápady nebo i s kým to dělám. Každý přemýšlíme trochu jinak a s někým nám úplně nesednou ty nápady a je to trošku složitější. Tohle nám zabere třeba 2 hodky a dáme tomu obrovitánskou kostru a pak už jen drobečky, kdy to jen doladíme a kontrolujeme (to je taky 1,5 h). A ta akce je většinou na celý víkend.

7. Můžeš mi, prosím, popsat, jak jsi začal vést družinu? Jak jsi se k tomu dostal atd.?

A proč jsi to začal dělat?

Dostala jsem se k tomu přes SI, přes kamaráda. Věděla jsem, že skauting existuje už kdysi, ale vůbec jsem neviděla nějaký přesah, hodnoty, filozofii, tu myšlenku, a tak a k tomu jsem právě došla až tady. Na základce jsem měla spolužačku, která chodila do skautu a častokrát jsem od ní poslouchala zážitky, párkrát jsem s ní byla i na výpravě, ale to je všechno. Po tom impulzu z SI jsem tady v Olomouci pak začala takový samostudium, pročítala jsem všechno možný. Pak jsem zpětně zjistila, že jsem četla i z metodik, který ani většina skautů nečetla. Až takhle obrovsky jsem se do toho nadchla a pomohlo mi to vlastně si ujasnit i nějaký svoje hodnoty, kam bych chtěla směřovat, takovej nenásilnej kompas. Ještě pak ale trvalo, než jsem se vůbec fyzicky dostala do toho oddílu. Já jsem si to nejdřív tak rok ujasňovala v sobě a pak už jsem měla jasno, že se chci přidat k oddílu a složit si slib, že se na tom chci podílet. Byť prvotně jsem jen chtěla být součástí toho, přihlásit se k tomu aktivně a ani jsem nevěděla, že když jsem si tím neprošla, že bych mohla víst ty děti, že by mi k tomu někdo dal tu kompetenci. Ten cíl tam původně vůbec nebyl, protože jsem nevěděla, že bych mohla. Pak přes jednu holčinu v SI jsem se dostala do mýho současného oddílu, kde na mne hned vybaflí s vedením dětí a já jsem na ně překvapeně koukala, že nemám žádnou praxi, nic o tom nevím, a to jsem kompetentní člověk? Tak mne namotivovali na to, jet hned na čekatelky. Takže já jsem byla 3 měsíce v oddíle, přihlásila jsem se na čekatelky a hned v tom prvním roce jsem si je splnila. Dalo mi to hrozně moc, byť jsem se hrozně bála původně.

8. Proč jsi se nestal/nestala roverem a začal jsi vést družinu?

Protože jsem dostala tuhle úžasnou možnost a chtěla jsem si to vyzkoušet, lákalo mne to.

Co ti to dává? Co tě na tom baví nejvíc?

Jak jsem už říkala, mne se hrozně líbí předávat někomu něco a podělit se o to, co já umím. Proč si to nechávat pro sebe? Zároveň tam vnímám takovou hranici toho, že nechci se dostat do bodu, kdy předávám jen proto, že si myslím, že umím něco líp a aby se to všichni naučili. Tomu bych se strašně chtěla vyhnout. Ono to tak někdy možná nevyznívá, ale fakt se mi líbí podělit se o ty věci. A je super podělit se i o ty věci, který třeba umím jen napůl, protože se s tím druhým člověkem můžeme skvěl doplňovat a učit se navzájem a líbí se mi i tenhle proces. Zároveň je to takový nebezpečný, jak ty máš ten vliv. Líbí se mi v dětech zasívat to semínko a probouzet v nich nějaký otázky. Já třeba nemám problém se s dětma bavit i o hlubších tématech, když tomu teda rozumí. Po tý praktický stránce se z toho furt strašně moc učím, co se komunikace týče a díky skautu jsem se vlastně naučila věci, ke kterým bych se jinak nedostala. Úplně věci mimo můj obor, a právě ta rozmanitost se mi hrozně líbí. A pak je tam obrovské přesah těch myšlenkových základů a toho, že mne to v životě nějak motivuje.

Co je na vedení družiny nejlepší a co nejtěžší?

Nejlepší je ten přímý kontakt s těma dětma. Vidíš tam tu zpětnou vazbu hned. Když je nějaký problém, můžeš to všechno řešit s nima, můžete se pobavit o té hře. Všechno se to odehrává v ten moment prostě a ten moment vidíš v přítomnosti a nezkrslenej. Ráda v těch dětech zasívám ty semínka, aby se samy sebe ptaly na nějaký otázky, motivace k seberozvoji. A zároveň vidíš ty děti často. Ty tam taky jsi jako jejich vzor a někdo, za kým mohou přijít, o koho se mohou opřít. Zároveň to mi na tom přijde nejtěžší. Musíš si dávat obrovské pozor. Mám právě mladší ségru a díky skautu si uvědomuju, jak moc velké vliv na ni můžu mít. Je taky dost těžký z toho nevyhořet a být v tom nadšení. To je náročný.

Mění se to během roku? (Třeba s přicházejícím táborem)

Tábor vnímám pro všechny jako obrovitánský vyvrcholení. Když ty děti vedeš, tak k tobě mají blíž a na tom táboře jsi pro ně ten článek, za kterým přijdou. Občas je to vysilující, ale zároveň je to i dobíjející, protože ty vidíš, že ty děti k tobě vzhlíží, mají tě rádi a chtějí s tebou trávit čas.

9. Co tě pohání, kde bereš energii a chuť (motivaci) k družinové činnosti?

V první řadě celá ta myšlenka, ideologie. Fakt v tom vidím smysl, a to je pro mne to největší. V tom co dělám, co celý skauting dělá vidím obrovské smysl. Myslím, že jsem v bodě, kdy bych to nutila všem, jak je to úžasný. Samozřejmě ne každé se v tom musí najít. Nějaké známé citát od nemůžu si vzpomenout koho „skauting je pro každého, ale každé není pro skauting“ a s tím se ztotožňuju. Motivuje mne to, že vidím, že mne v osobním životě to dává hodně. Chci pomáhat i ostatním, aby se v tom našli, aby je to rozvíjelo.

Jakou dostáváš zpětnou vazbu od okolí (od dětí, rodičů, ostatních rádců, ...)?

Já jsem třeba v oddíle zjistila, že tam můžu skvěle uplatnit svoji empatii. Nikdy jsem si o sobě nemyslela, že by se to dalo použít právě při té práci s dětmi, ale holky v oddíle třeba často říkají „pojd', potřebujeme psychologa, ona tam brečí“. Takže i tohle je pro mne taková zpětná vazba. Je to věc, která je moje, na kterou si ostatní třeba netroufají a na nějaké přirozené úrovni jsem v tom asi dobrá. Asi mám nějaké vrozené predispozice s tím pracovat. Pak dostávám třeba obrovskou zpětnou vazbu na kytaru. Na kytaru jsem se naučila vlastně sama a trvalo to docela dlouho a moje okolí mne dost podrželo. I v mém věku pro mne představují bezpečný prostředí, kde se cítím dobře a naučila jsem se tam přijímat tu zpětnou vazbu, která nemusí být vždy pozitivní. Mám hodně zpětné vazby od dětí v podobě různých těch vzkazíčků, který vždycky zahřejou na srdíčku. A od vedení je to vždycky taková ta slovní, že když něco udělám, děkují, že je to super. Měly jsme ale jednu radu, kdy holky měly za úkol na čekatelky udělat nějaký rozvržení lidí v tom oddíle, na co se kdo hodí, v čem je dobřej a zároveň jsem si v tom dělaly zpětnou vazbu i na jednotlivce.

Hraje tahle část pro tebe velkou roli? Rozhodně hraje. Jak jsem říkala, vždycky mne to zahřeje na srdíčku a udělá mi to hroznou radost.

10. Co tě naopak demotivuje a bere chuť do činnosti?

Když se to kombinuje s povinnostma do školy. Jsem namotivovaná do děláním tábora i kvůli sobě. Chci se tam naučit hrozně moc věcí a tím, že to udělám hezký pro sebe, to bude hezký i pro ostatní. Chci teď hodně chystat ten tábor, ale všímám si, že mne demotivuje dokázat to stíhat se školou a ten stres. Pak taky když se sejde víc skautských akcí najednou a nemůžu se rozhodnout, na kterou chci jet.

Máš někdy chuť se na to vykašlat úplně? (Co tě pak nakopne zpátky k pokračování?) Já ještě opravdu ne. Všímám si, že tím, jak jsem přišla pozdě oproti mým vrstevníkům. Jak už jsou v tom ostatní dlouho, tak se v tom naučí žít, ale pro mne je to pořád něco nového, fascinujícího a něco, co můžu dál objevovat. Vyhoření se u mne neblíží. Myslím ale, že jsem pro to myšlenkově zapálená víc než prakticky. Teď ten poslední rok, jak mám volnější a věnuju se spíš sobě, tak jsem trochu sobečtější, a to co skauting nabízí v rámci třeba seberozvoje, tak využívám naplno.

11. Změnily se tvoje důvody, proč vedeš družinu, v průběhu času? (A proč?)

Jsem ve skautu teprve chvíli, takže se to ještě nestihlo změnit.

Jaké máš plány v rámci skautingu do budoucna?

Trochu jsem si k tomu nakročila přes ten rádcovský kurz, ale hrozně by se mi líbilo předávat zkušenosti. To je ode mne trochu zvláštní, protože mám v sobě pořád zakořeněný, že nic neumím, že nemám co předat, však jsem tu teprve chvíli. Když já se naučím něco nového, tak

zažívám z toho hrozný natěšení, a to je to, co chci, aby zažívali i ostatní. Aby se taky naučili vystupovat z komfortní zóny, což jsem se naučila díky skautingu. Takže ráda bych na nějaký vzdělávací kurzy i s většíma dětma. Já si všímám, že má ráda práci se světluškama (je to něco jinýho, specifickýho), ale tím jak já se ráda v těch věcech a tématech ráda babrám, tak to ty světlušky moc nepobírají. Chtěla bych dělat s roverama v rámci SI programy právě na zamýšlení třeba, to by mne bavilo. Zatím jsem tomu ale nedala ještě úplně kostru, jak bych to prakticky realizovala. Právě to SI je na tohle ale skvělý. Myslím teda, že do budoucna se budu ubírat spíš k těm starším. Furt to ale zatím objevuju a nevím, co bude se mnou dál, se školou. Máš v hlavě nějaký bod, po který to hodláš dotáhnout a pak konec nebo je to pro tebe nekonečná cesta?

Nee, pro mne je to nekonečná cesta. Mne ani nenapadlo, že by to mohlo někdy skončit. To prostě nejde. Ta filozofie skautingu mne provází každý den a nepřijde mi, že by někdy mělo být hotovo.

Vidíš se v budoucnu v nějaké významné roli v rámci střediska nebo oddílu?

Ještě před rokem bych ti řekla, že bych třeba jednou chtěla víst oddíl, ale postupem času mne ta práce se staršími láká dřív, byť malý děti zbožňuju. To mi hrozně pomohlo najít moje vnitřní dítě. Spíš se vidím jako takovej ten part'ák/kolega pro rovery než nějaká vůdčí pozice. A na funkce ve středisku mám pocit, že nemám kompetence ještě. Jako nevádí mi být ve vedoucí pozici, ale jsem radši, když nemusím.

## Příloha č. 5

1. Kde bydlíš? Pocházím ze Sušice ze Šumavy.

Kde žiješ? Teď jsem ale většinu času studentsky v Olomouci. Domů jezdím jednou za čtvrt roku třeba.

Kde skautuješ? (V jakém oddíle) To je trošku složitější. Jsem ve dvou střediskách. Jsem v Sušici, kde teď vlastně pomáhám jen o Vánocích a na tábore, a tak nějak s organizací celého roku, ale nevedu tam schůzky. Potom jsem zaregistrovaná ve středisku v Plzni. S nimi stále jezdím na výpravy a 4 roky jsem tam vedla družinu, když jsem tam studovala a dělám s nimi ještě tábory. Teď ještě tak neoficiálně pomáhám se šternberskýma skautama. A ještě jsem součástí SI tady v Olomouci.

2. Kolik ti je let? 21

Jak dlouho skautuješ? Tak 15 let asi.

Jak dlouho vedeš? 4 roky jsem vedla družinku, ale teď jsem s tím skončila.

3. Jsi rádcem nebo vedoucím a jaký v tom ve vašem oddíle rozdíl? Já budu asi nejvíc brát zkušenosti z Plzně, protože tam jsem hodně aktivní. Tam jsem vedoucí a tolik se tam nerozlišují vedoucí a rádcové. Vlastně tam není nikdo rádce, spíš se ten rádcovskej systém nepoužívá.

4. Jsi student/pracuješ, kde a co?

Jsem student Etiky a multimediální komunikace na CMFT. Brigádu k tomu nemám. Aktuálně jsem skoro na půl úvazku dobrovolník, organizuju filmový festival Jeden svět, který se blíží, a tak teď nemám na brigádu čas. Dávám do toho víc jak 5 h denně, jsem v SI, jsem v organizačním týmu OBROKu a NSJ, dělám ještě kurz pro začínající vedoucí Zapalovač a prostě kvůli skautům nebrigádničím.

Kolik ti to zabírá času?

Já jsem ten student, kterej chodí na všechny ty přednášky, ale nic si z nich nepamatuje. My máme školu každý den od 9 do 16:30 s hodinovou pauzou. Takže každý den 6h školy.

Jak jsi schopný to skloubit se skautingem? V pohodě.

5. Máš nějaké časově náročné aktivity mimo skauting? /máš vůbec nějaké činnosti mimo skauting? Nemám.

Obecně jak jinak trávíš čas? Organizuju další akce. Veškerý můj volnej čas něco organizuju vlastně.

6. Co všechno děláš v junáku? Ve středisku v Sušici dělám hlavně ty tábory a Vánoce a podobně. V Plzni jsem výchovný zpravodaj střediska, podílím se na přípravě táborů a výprav. Jako výchovný zpravodaj propaguju možnosti skautského vzdělávání rádcům a roverům,

snažím se podporovat používání SVM v oddíle, organizuju střediskový rádcovský kurz. Dobrovolničím v SI v Olomouci. Tam je to nastavený tak, že já si můžu kdykoliv udělat nějakou akci na podporu toho SI pod jeho záštitou. Takže když mám nějakýho zajímavýho člověka, co umí povídat, tak s ním třeba můžu udělat rozhovor. Teď jsem měla rozhovor se spolužačkou, která je řádová sestra. Takže tak jednou za dva měsíce tam organizuju nějakou takhle rychlou akci. Potom spíš kamarádsky vypomáhám v oddíle ve Šternberku, kde je přítel, takže proto. Teď jsem se zapojila do NSJ na pozici zástupkyně účastníků, což jenom tak vyplňuju nějaký tabulky, když nestíhají. Jsem tajemníkem v novém týmu OBROKu 2024. Potom organizujeme, to není přímo pod skautama, ale pro všechny výchovný organizace, kurz Zapalovač, což je něco jako čekatelky, ale propojujeme takhle všechny výchovný organizace od Tomíků, Pionýru po Skauty dohromady. Potom pomáhám jenom jako technická výpomoc v čekatelském kurzu Port. Jsem v organizačním týmu roverského setkání Freeware. A to by mělo být všechno doufám.

Jaké role zastáváš v junáku? Výchovný zpravodaj

Kolik ti to vezme času? Když není Jeden svět, tak skautu dávám určitě víc než škole. A hlavně většinu skautských věcí dělám ve škole, jako při těch hodinách. 4-5 hodin denně mi ten skauting zabere. Teď se teda odsunul na vedlejší kolej, takže to je třeba hod'ka denně, ale to je kvůli tomu, že je necelej tejdén před festivalem. Pak se to zase změní a přehoupne.

Kolik procent z tvé skautské činnosti zabere družinová aktivita? Hodně málo. Třeba jen 10 % maximálně. Vedla jsem ve dvojici s tím, že ta druhá moc nefungovala. Já jsem byla i nastavená, že mám fungovat víc, ona byla mladší a spíš se ode mne měla učit. Já jsem nebyla dobrá vedoucí, sama nejsem spokojená s tím, jak jsem vedla a kolik času jsem tomu dávala. Nebyla to pro mne až taková priorita, jak měla být. Kdyby to bylo možný, tak bych skončila ještě dřív, protože jsem z toho byla strašně vyhořelá. Už bych nikdy nechtěla vést družinu.

Kolik spotřebuješ na přípravu programů s dětma (schůzky, jakékoliv výpravy) a kolik hodin samotná akce? Jak říkám, byla jsem fakt špatná vedoucí. Akce mi zabere hodně, na to si fakt sednu a na tu dvoudenní výpravu dám fakt tejdén, kdy si k tomu každéj večer sednu na hod'ku. A na tu schůzku asi tak hodinu času maximálně.

7. Můžeš mi, prosím, popsat, jak jsi začal vést družinu? Jak jsi se k tomu dostal atd.?

Já mám strašně hezkej příběh! Když jsem byla v 9. třídě, byla jsem na rádcovským setkání Žirafa a potkala jsem tam random lidi a začala jsem se s nima bavit a říkala jsem, že mne mrzí, že jsem nikdy nebila mimo svoje středisko pořádně. A oni postoupili na krajský kolo Svojsíkova závodu do Plzně, tak mne tam vzali a já jsem byla v tu dobu extrémní extrovert a s každým jsem se seznamovala. Hned u prvního stanu byly takový holčiny z Plzně a já jsem říkala, jak je to super, že tam budu v září studovat. A ony hned během pár vteřin mi řekly, že jim od září



povedu světlušky. Takže takhle jsem se dostala k vedení družinky v Plzni. Měly velkou odvahu mi jen tak říct, ale jsem tam do dneška a mám je strašně ráda.

A proč jsi to začal dělat?

Asi jsem měla pocit, že se chci posunout. Ž ten program už nebyl pro mne a že jsem chtěla dělat něco jinýho. Nechci říct ten tlak, ale měla jsem pocit, že se to ode mne očekává. Zároveň mám ale ráda ty děti a tu práci s nimi, takže jsem chtěla si to zkusit.

8. Proč jsi se nestal/nestala roverem a začal jsi vést družinu?

U nás je roverskej kmen jako odměna za tu družinu. Jako nemusíš vést družinu, abys tam byla, ale zároveň jako jsi v roverským kmeni a vedeš tu družinu. U nás měl ten kmen dlouho krizi. Ty lidi si nepřipravovali moc programy a spíš se jako jen tak sešli. Teď je tam ale nová generace, kde to funguje a všichni si tam připravují ten program. Je jich hodně, takže to mají rozdělený a na každýho to vychází třeba 1 program za 2 měsíce.

Co tě na tom baví nejvíc? To se těžko říká, když jsem byla tak vyhořelá, že mne nebavilo nic. Bavilo mne jenom vidět ty jejich tváře.

Co ti to dává? Já jsem vždycky ráda viděla, jak se posouvaj. Kor když jsem vedla ty světlušky, kdy je na nich ten posun nejvíc vidět.

Co je na vedení družiny nejlepší a co nejtěžší? Nejlepší zase vidět ten jejich růst a seberozvoj. A nejtěžší je si to postavit jako takovou prioritu, co se od tebe očekává, aby byla. Prostě fakt každej tejdenn, když nemáš čas, když máš jinou akci, když chceš odjet, tak prostě musíš upřednostnit to, protože prostě víš, že 10 holek nebude mít program a ty rodiče počítají s tím, že ty děti vypadnou z bytu.

Mění se to během roku? (Třeba s přicházejícím táborem) Měnilo se to spíš tím, že jsem věděla, že přichází náročný období ve škole se spoustou testů. Stresy ve škole.

9. Co tě pohání, kde bereš energii a chuť (motivaci) k družinové činnosti?

Na celostátních skautských akcích jako Miquik, Korbo a všechny tyhle akce, kde se setkáš s těma lidma mimo. Vidím, že ten skauting má fakt smysl.

Jakou dostáváš zpětnou vazbu od okolí (od dětí, rodičů, ostatních rádců, ...)?

Většinou je vidět, že ty rodiče jsou fakt šťastný, že to dítě mají ve skautu, ale většinou je to ten obecněj vděk za skauting než za toho jednoho vedoucího. Jsem ráda, že jsem neměla s rodičema nějakej problém. Ale jinak si myslím, že nedostávám zpětnou vazbu tolik. Vlastně mne ale i mrzelo, že jsem s rodičema neměla takovej vztah, abych si s nima mohla vyměňovat tu zpětnou vazbu. Ostatní třeba jen poděkují rádcům družin, ale jinak nic není.

Ráda bych ale s tou zpětnou vazbou pracovala víc, snažím se v mých oddílech propagovat březový lístky. To je ocenění pro lidi, který pracují s dětma a mládeží celkově. Je to pro učitele

a pro jakoukoliv výchovnou organizaci. Je to strašně krásný a má to 12 stupňů, který má třeba Foglar a takovýhle velký jména. Jsou tam různé podmínky, jak to získat, je to složitější. Je to ale hezký způsob, jak můžeš odměnit ty rádce/vedoucí, což se mi strašně líbí a chci to teď taky trochu hnát do oddílu. Některý oddíl to mají už zaběhlý, ale skauti to teprve spíš objevují, že to znají spíš jiný organizace. V rámci toho odměňování se mi to hrozně líbí.

Hraje tahle část pro tebe velkou roli? Vlastně když toho moc není, tak ani nehraje.

10. Co tě naopak demotivuje a bere chuť do činnosti?

Když se třeba hádají lidi u nás ve středisku nebo v oddíle, když je to toxický prostředí.

Máš někdy chuť se na to vykašlat úplně? (Co tě pak nakopne zpátky k pokračování?) Nee, to určitě ne.

11. Změnily se tvoje důvody, proč vedeš družinu, v průběhu času? A proč?

Proč si myslíš, že přišlo to vyhoření? Že jsem na to byla hodně sama. Čekala jsem, že budeme v tý dvojici a já jsem byla ta, která musela být zlá. Ta druhá holčina byla hodně introvertní a úplně si jako nedokázala sjednat pořádek, takže já musela být ta, která zakřičí. A to už je taky blbý, když jseš jediná, která křičí. Zároveň jsem to nestíhala, nebavilo mne vymýšlet ty schůzky, přemýšlet o tom víc. A potom jsem o tom už ani nepřemýšlela, neřešila cíle ani SVM. Teď se snažím, aby ji všichni používali, ale já sama ji nepoužívala. Byla jsem ráda, že jsem vymyslela pár her.

Jaké máš plány v rámci skautingu do budoucna?

Nechci se rozvíjet v té střediskové hierarchii, ale chtěla bych se spíš dostat do té státní. Na druhou stranu platy v nezisku nejsou slavný, takže pracovat pro Junák taky není úplně výhodný. Zároveň prostě musíš být v té Praze. Takže to je takovej sen, že bych se chtěla dostat víc do té organizační struktury Junáka na celostátní úrovni. Asi nemám žádný konkrétní místo, ale už se tam trochu proděravávám, baví mne to tam a láká mne to ústředí.

Máš v hlavě nějaký bod, po který to hodláš dotáhnout a pak konec nebo je to pro tebe nekonečná cesta?

Nekonečná cesta určitě.

Vidíš se v budoucnu v nějaké významné roli v rámci střediska nebo oddílu?

Jak jsem říkala, raději bych se dostala na tu celostátní úroveň než střediskovou.

## Anotace

Jméno a příjmení:	Eliška Dopitová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavla Vyhnálková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Motivace k dobrovolnictví v organizaci Junák – český skaut, z. s.
Název práce v angličtině:	The Motivation to Volunteer in Junak – Czech Scouting
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zaměřuje na motivaci k dobrovolnictví v organizaci junák – český skaut, z.s. Teoretická část popisuje skautskou organizaci, jak se měnila v průběhu historie, jak vypadá nyní a jaké jsou možnosti skautského vzdělávání. Další kapitoly charakterizují motivaci a vybrané teorie motivace, vývojové kategorie adolescence a mladší dospělost, dobrovolnictví a mentoring.</p> <p>V empirické části jsou na základě provedených rozhovorů popsány důvody, které respondenty vedou k činnosti s družinou a celkově k dobrovolnické činnosti ve skautské organizaci.</p>
Klíčová slova:	Skaut, motivace, dobrovolnictví, adolescence, mladá dospělost
Anotace v angličtině:	<p>This bachelor's thesis deals with the volunteers' motivation to join Junak – Czech Scouting. The theoretical part focuses on the NGO, its transformation throughout history, its current state, and the possibilities of Scout education. The following chapters address the motivation and particular motivation theories, development categories of adolescence and young adult, volunteering, and mentoring.</p> <p>The empirical part is based on conducted interviews and describes the interviewees' reasons to volunteer in scout organisations.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Scout, motivation, volunteering, adolescence, young adult
Přílohy vázané v práci:	Příloha č.1 – Přepis rozhovoru s R1

	Příloha č.2 – Přepis rozhovoru s R2 Příloha č.3 – Přepis rozhovoru s R3 Příloha č.4 – Přepis rozhovoru s R4 Příloha č.5 – Přepis rozhovoru s R5
Rozsah práce:	52 s. + přílohy
Jazyk práce:	Čeština